

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ

«Τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν» (Β' Κορινθ. ιγ', 9)

1821

2021

ΤΟ ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τεύχος 60Β ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2021

ΓΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΦΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ
ΧΙΟΣ

Θεϊον κήρυγμα: «1821: Οί Μεγάλες καί Βασιλικές Όρες του Έθνους»
(Γ. Ν. Άγ. Δημητρίου Νέου Φαλήρου 10.10.21)

Έκθεσις εύρημάτων από τήν πυρπόλησιν τής Τουρκικής Ναυαρχίδος
άπό τον Κ. Κανάρη (Ναυτικόν Μουσειον Χίου 29.10.21)

**ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ:
ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ**

*τοῦ Μ. Γ. Βαρβούνη
Καθηγητῆ Λαογραφίας τοῦ Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.*

Ἡ σχέση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μέ τά κλασικά γράμματα εἶναι παλαιά καί δοκιμασμένη στό πέρασμα τοῦ χρόνου. Ἀπό πολλές ἀπόψεις, ἡ Ἐκκλησία λειτούργησε ὡς κιβωτός τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καί τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, διασώζοντάς τον σέ περιόδους δουλείας, ἀλλά καί ἀκτινοβολώντας τον στοὺς ὑπολοίπους ὀρθοδόξους λαούς τῆς Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου. Πρόκειται γιά σχέση παλαιά καί δοκιμασμένη, μέ εὐεργετικά ἀποτελέσματα γιά τό Γένος, πού ἐκδηλώθηκε στό διάβα τῶν αἰώνων μέ πλῆθος ἐνεργειῶν, μέ ἐκδόσεις καί συγγραφές, μέ τήν ἐκπαιδευτική δράση τῆς Ἐκκλησίας, ἀκόμη καί μέ θυσίες, ὅποτε χρειάστηκε τό ἔργο αὐτό νά προασπιστεῖ καί νά ὑποστηριχθεῖ μέ τό αἷμα τῶν πρωταγωνιστῶν του.

Στήν ἐποχή μας, οἱ δράσεις αὐτές συχνά συνεχίζονται, μέσα στά νέα πλαίσια πού ὀρίζουν οἱ τρέχουσες συνθῆκες. Μπορεῖ νά μήν ὑπάρχει πιά ὁ ἀλλοτριωτικός καταναγκασμός τοῦ δυνάστη, ὑφίστανται ὅμως ὑπόγειες ἀποδομητικές τάσεις, πού πρέπει νά ἀντιμετωπισθοῦν συστηματικά, γιά νά μήν ἐπιβάλλουν τά ὀλέθρια γιά τήν ταυτότητά μας ἀποτελέσματά τους. Τό σπουδαῖο καί ἐπίπονο αὐτό ἔργο, ἔχει ἐν πολλοῖς ἀναλάβει καί πάλι ἡ Ἐκκλησία, μέ ἐντυπωσιακά ἐνίστε ἀποτελέσματα.

Λαμπρό παράδειγμα ἀποτελεῖ τό ἀνάλογο ἔργο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν, τήν πνευματική ἡγεσία τῆς ὁποίας ἔχει ἕνας λόγιος καί ὀτρηρός τῶν κλασικῶν γραμμάτων θεράπων ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Μᾶρκος, πτυχιοῦχος, πέραν τῆς Θεολογικῆς, καί τῆς γεραρᾶς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καί ὑποψήφιος διδάκτωρ τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας τῆς ἴδιας Σχολῆς. Ἐπιμελής σπουδαστής καί ὀξυδερκής

φιλόλογος, μέ σημαντικό ήδη από τά φοιτητικά χρόνια του ἔργο, ὁ Σεβασμιώτατος ἤδη από τήν ἀρχή τῆς ποιμαντορίας του ἔθεσε τίς βάσεις καί αὐτῆς τῆς πτυχῆς τοῦ πολυσχιδοῦς πνευματικοῦ καί ποιμαντικοῦ ἔργου του. Ἀρκεῖ κανεῖς νά δεῖ τά τεύχη τοῦ περιοδικοῦ «Κατάρτισις» πού ἐκδίδει ἡ Μητρόπολη, τά περιεχόμενα καί τήν καλλιέπεια τῶν κειμένων πού περιλαμβάνονται σέ αὐτά, γιά νά κατανοήσει τοῦ λόγου τό ἀληθές.

Καί κοντά σέ αὐτά οἱ ἐκδόσεις αὐτοτελῶν τόμων τῶν ὁμοζύγων ἐκδόσεων «Κατάρτισις», ὅπως, γιά παράδειγμα, ὁ τόμος «Φιλολογικά», στόν ὁποῖο περιλαμβάνονται ἔνδεκα μελέτες ἀρχαίας, λατινικῆς, βυζαντινῆς καί νεοελληνικῆς φιλολογίας τοῦ Σεβασμιωτάτου, οἱ «Λόγοι» του, ὅπου φιλοξενοῦνται λαμπρές ἀναλύσεις ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων βασισμένες σέ ἐρμηνευτικές προσεγγίσεις κειμένων τῆς ἐκκλησιαστικῆς καί τῆς θύραθεν γραμματείας, ὁ τόμος «Ἀπολογητικά», ὅπου ὁ Σεβασμιώτατος δείχνει ἐναργῶς τήν ἐπαφή του μέ τήν διεθνή λογοτεχνία καί βιβλιογραφία, ἀλλά καί ἡ μελέτη του γιά τήν δράση τοῦ ἐλληνικοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ κατά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Μακεδονίας καί τῶν νησιῶν τοῦ Αἰγαίου (1912-1913), ὅπου φαίνεται καί ἡ λαμπρή ἱστορική του κατάρτιση.

Τῶν διαπιστώσεών μας ἐπιμαρτυροῦν, ἐπίσης, ἡ ἔκδοση τῶν πολιτικῶν καί ἱστορικῶν δοκιμῶν τοῦ Καθηγητοῦ καί Ἀκαδημαϊκοῦ Κων. Ἀμάντου, μέ τήν ἐπιμέλεια τοῦ Χίου μακαριστοῦ Καθηγητοῦ Στεργ. Φασουλάκη, ἡ ἐπανεκδοση τῆς κριτικῆς ἔκδοσης τοῦ ὕμνου στόν Πρωτομάρτυρα Στέφανο, πού συνέταξε ὁ Ρωμανός ὁ Μελωδός, τῆς φιλοτεχνηθείσης τό 1957 ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμο, λαμπρό, ἐπίσης, ἐκπρόσωπο τῆς συναρμογῆς Θεολογίας καί Φιλολογίας, ὁ τόμος μέ τά πρακτικά τῆς ἐπιστημονικῆς ἡμερίδας γιά τά 200 χρόνια ἀπό τό μαρτύριο τοῦ νεομάρτυρα Ἀγγελῆ τοῦ Ἀργείου, ἡ αὐτοτελῶς ἐκδοθεῖσα ὁμιλία τοῦ Σεβασμιωτάτου μέ τίτλο «Θυσία - Δόξα - Ἐλευθερία», γιά τήν 195^η ἐπέτειο τῆς Σφαγῆς τῆς Χίου τοῦ 1822, καί τό μνημειῶδες «Νέο

Χιακό Λειμωνάριο», πού ἐκδόθηκε μέ μέριμνα καί ἐπιστασία τοῦ λογίου Δεσπότη τῆς Χίου, καί ἐπιμέλεια τοῦ Δρ. Γεωργίου Πιτσινέλη, ἐπίλεκτου μέλους τοῦ Τομέα Βυζαντινῆς Φιλολογίας καί Λαογραφίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ ΕΚΠΑ.

Ἄν σέ αὐτά προστεθοῦν τὰ ποικίλα ποιμαντικά καί κηρυγματικά κείμενα τοῦ Σεβασμιωτάτου κ.Μάρκου, τὰ συνέδρια πού διοργάνωσε ἢ προγραμματίζει γιά τό μέλλον ἡ Ἱερά Μητρόπολη Χίου, οἱ παρεμβάσεις του σέ τρέχοντα καί φλέγοντα ζητήματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς καί πνευματικῆς ἐπικαιρότητας, οἱ διαλέξεις καί ἡ ἐν γένει πνευματική κίνηση πού ὑπάρχει στό μυροβόλο νησί μέ τήν φροντίδα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, μποροῦμε εὐκόλα νά κατανοήσουμε τόσο τό μέγεθος, ὅσο καί τήν σημασία τῆς προσφορᾶς αὐτῆς.

Ἐξέχουσα σημασία ἔχει, ἐπίσης, ἡ ἴδρυση, διοργάνωση καί λειτουργία τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως «Ἅγιος Ἀγαπητός», μιᾶς πραγματικῆς καί ἀξιοθαύμαστης κιβωτοῦ τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων καί τῆς ἐλληνικῆς παιδείας στίς ἐσχάτιές τοῦ Αἰγαίου. Ἐχοντας προσελκύσει πολλές δωρεές, πέραν τῆς ἀρχικῆς συλλογῆς της, καί ἔχοντας καταστεῖ πόλος ἔλξης πολλῶν προσωπικοτήτων τοῦ ἐλληνικοῦ δημοσίου βίου, ἡ Βιβλιοθήκη αὐτή ἀποτελεῖ λαμπρό παράδειγμα πρὸς μίμηση, καθὼς μᾶς δείχνει πῶς μπορεῖ ἡ Ἐκκλησία νά παρέμβει ἀποτελεσματικά καί σωτήρια στά πνευματικά δρώμενα μιᾶς ἀκριτικῆς περιοχῆς.

Τό ἔργο πού ἐπιτελεῖται στήν Ἱερά Μητρόπολη Χίου εἶναι ὄντως ἀξιοθαύμαστο καί πρωτοποριακό. Καί ὀφείλεται στόν ἐγκρατῆ γραμμάτων κλασικῶν Μητροπολίτη Χίου κ. Μᾶρκο, πού μέ τό ἔργο του διακηρύσσει ὅτι καί στίς μέρες μας, παρά τήν προϋοῦσα ἐκβαρβάρωση τοῦ δημοσίου βίου, ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ καί πάλι νά μεταλαμπαδεύσει τίς ἀξίες τοῦ κλασικοῦ πολιτισμοῦ καί τῶν κλασικῶν γραμμάτων μας, πού ἔχουν ἀνάγκη οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας. Ἀρκεῖ νά βρεῖ ἡ ἀξιότιμητη προσπάθεια αὐτή μιμητές καί ἀκολούθους.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Πρωτ. 1207
Αριθμ.
ΔΙΕΚΤ. 628

Έν Χίω τῇ 3ῃ Αύγουστου 2021
Μνήμη Δαλμάτου, Φαύστου & Ἰσαακίου ὁσίων

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ. 56

Π ρ ό ς
Τόν Ἱερόν Κληρον
καί τόν εὐσεβῆ λαόν
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν

Ἀγαπητοί μου,

Ἡ ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀρχιπελάγους τῇ καλουμένη Χίῳ τρίπλοκος σφενδόνη τοῦ Δαυίδ, ἦτοι ὁ ἐν Ἁγίοις Πατήρ ἡμῶν Μακάριος, Ἀρχιεπίσκοπος Κορίνθου ὁ Νοταρᾶς, καί οἱ Ὅσιοι καί Θεοφόροι Πατέρες ἡμῶν Ἀθανάσιος ὁ Πάριος καί Νικηφόρος ὁ Χίός, καθάπερ μέλιτται σοφαί ἔδρεψαν ἐκ τοῦ εὐθαλεστάτου καί ἀειθαλεστάτου λειμῶνος τῆς Ἀγιολογικῆς Παραδόσεως τῆς κατά Χίον Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τά μυρίπνοα ἄνθη τά ἐλέω, χάριτι, φωτισμῷ καί βοηθείᾳ Θεοῦ, διαλάμπαντα, πάλαι τε καί ἴδια ἐπ' ἐσχάτων, καί συνέπλεξαν ἐξ αὐτῶν στέφανον θείας δόξης, δοξάζοντα τόν ἀντιδοξάσαντα αὐτοῖς μόνον ἀληθινόν Θεόν, ἦτοι τόν ἄναρχον Πατέρα, τόν ἐκ Πατρός γενητόν Υἱόν καί Λόγον καί τό ἐκ τοῦ Πατρός ἐκπορευόμενον Ἅγιον Πνεῦμα.

Ταῦτά ἐστίν οἱ ἐν Χίῳ τῇ Τρισηλίῳ Θεότητι ἀντιδοξάσαντες διά τῶν πορφυρῶν αἱμάτων τοῦ μαρτυρίου των, διά τῶν ἀειρρῶν δακρύων καί ἰδρώτων τῆς ἀσκήσεως των καί διά τῶν πνευματοφόρων λόγων τῆς διδαχῆς των καλλίνικοι μάρτυρες, ὅσοι ἀσκηταί καί ὑπέρλαμπροι φωστήρες τῆς νίκης τῆς νικησάσης τόν κόσμον, τῆς ἀμωμήτου Πίστεως ἡμῶν. Τούτων τās Ἱεράς Ἀκολουθίας καί τά ψυχωφελῆ Συναξάρια συνέλεξαν οἱ ὡς εἴρηται τρεῖς φιλόκαλοι κολλυβάδες Πατέρες καί ἐκκληροδότησαν εἰς ἡμᾶς ἵνα *«κινήσωμεν πρός τήν μίμησιν τοὺς γενναιοτέρους καί οἰκαιοτέρους αὐτοῖς τήν προαίρεσιν. Τοῦτο γάρ ἔστιν μαρτύρων ἐγκώμιον, ἢ πρός ἀρετὴν παράκλησις τῶν συνειλεγμένων»* (Μεγάλου Βασιλείου Ὁμιλία 18' εἰς τοὺς Ἁγίους Τεσσαράκοντα μάρτυρας, Migne P.G. 31, 508-509), ὥστε νά τιμῶμεν τοὺς *«προστάτας τοῦ γένους... ἐν ψαλμοῖς καί ὕμνοις καί ᾠδαῖς πνευματικαῖς ...καί τούτων πάντων ἀναθεωροῦντες τήν πολιτείαν*

ζηλώσωμεν τήν πίστιν, τήν αγάπην, τήν ἐλπίδα, τόν ζήλον, τόν βίον, τήν καρτερίαν τῶν παθημάτων, τήν ὑπομονήν μέχρις αἵματος, ἵνα καί τῶν τῆς δόξης στεφάνων αὐτοῖς κοινωνήσωμεν» (Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ ἔκδοσις ἀκριβῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, κεφ. ιε' Migne P.G. 94, 1165 -1168).

Ἄπαντα τά κείμενα αὐτά ἀπέτελεσαν τό περιεχόμενον βιβλίου φεροῦσης τό ὄνομα «**Νέον Λειμωνάριον**» ἐκ τοῦ ὑπό τοῦ Ἰωάννου Μόσχου ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Βυζαντίου συγγραφέντος «Μεγάλου Λειμωναρίου». Ἡ λέξις «Λειμωνάριον» εἶναι ὑποκοριστικόν τῆς λέξεως «λειμών», δηλοῦσης νοτερόν καί ποώδη τόπον, ἐκ τοῦ ῥήματος «λείβω» σημαίνοντος «ἐκχέω» προερχομένου ἐκ τοῦ ἰαπετιπικοῦ ῥήματος, *(s)leib - (στάζω).

Τήν φιλόθεον καί φιλόσοφον διακονίαν τῆς παρούσης ἐκδόσεως ἀνεθέσαμεν εἰς τόν κατά πνεῦμα ἡμῖν υἱόν κ. Γεώργιον Πιτσινέλην, Δρα Βυζαντινῆς Φιλολογίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ καί Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὄντινα ἐπευλογοῦντες ὀλοθύμως συγχαίρομεν, διότι ἤνεγκεν αὐτήν εἰς ἀρίζηλον πέρας πρὸς «κοινήν τοῦ γένους ὠφέλειαν», ἡ δέ χορηγία αὐτῆς ἐγένετο ὑπό τῆς ἀγιοτρόφου καί ναυσικλυτῆς εὐδρόμου πνευματικῆς ὀλκάδος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μυρσινιδίου Βροντάδου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν.

Τήν ἱστορικὴν ταύτην ἔκδοσιν βουλόμεθα ἵνα παρουσιάσωμεν ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν διακοσίων ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ «*ὑπὲρ πίστεως καί πατρίδος*» ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας τήν Κυριακὴν 8^η Αὐγούστου σωτηρίου ἔτους 2021 καί περί ὥραν ἐβδόμην καί τριάκοντα (19.30) ἀπογευματινὴν εἰς τόν αὔλειον χῶρον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μυρσινιδίου. Ἡ παρουσίασις θέλει πραγματοποιηθῆ ὑπό τοῦ Ἑλλογιμωτάτου κ. Χρήστου Φαράκλα, Φιλολόγου καί κ. Βασιλείου Βοξάκη, Θεολόγου.

Ἐπί δέ τούτοις, ἐπικαλούμενοι τήν Χάριν τοῦ αἰνουμένου ὑπὸ πασῶν τῶν οὐρανίων δυνάμεων Τριαδικοῦ Θεοῦ διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς Παναγίας τῆς Μυρτιδιωτίσεως καί πάντων τῶν Χίων Ἀγίων ἐφ' ἅπαντας τοὺς μετὰ πίστεως, εὐλαβείας καί φόβου Θεοῦ μελετώντας τόν ἱερόν τοῦτον τόμον πρὸς δόξαν Θεοῦ καί σωτηρίαν ψυχῶν, ὑπὲρ ὧν Χριστός ἀπέθανε, ἀναφωνοῦμεν τόν σοφόν βιβλικόν λόγον:

«Αἰνέσωμεν δὴ ἄνδρας ἐνδόξους...

*Πάντες οὗτοι ἐν γενεαῖς ἔδοξάσθησαν,
καί ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν καύχημα...*

Εἰσὶ αὐτῶν οἱ κατέλιπον ὄνομα τοῦ ἐκδιηγῆσασθαι ἐπαίνους»

(Σοφία Σειράχ, 44, 1-7-8).

Μετά πατρικῶν εὐχῶν

Ὁ Μητροπολίτης

+ Ὁ Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν Μᾶρκος

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Πρωτ. 1266
Αριθμ.
Διεκπ. 655

Έν Χίω τῇ 23ῃ Αύγουστου 2021
Απόδοσις ἐορτῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ. 57

Π ρ ό ς
Τόν Ἱερόν Κληῖρον
καί τόν εὐσεβῆ λαόν
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν

Ἀγαπητά μου παιδιά,

Ἡ μνήμη ὑπῆρξεν τό μέγα πρῶτον κεφάλαιον τοῦ νοοῦντος ἀνθρώπου διά τήν κατανόησιν τῶν νέων του δρόμων. Ἀπό τήν ἀνάγκην τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ὄπλου τούτου ἐδημιουργήθη ἡ ἱστορία. Εἶναι ἡ γνῶσις τῶν δοκιμασμένων δυνάμεων ἐνός λαοῦ καί τῶν ἐκδηλωμένων του ἰδιοτήτων εἰς τά ἐμπόδια, τάς δοκιμασίας καί τάς κατακτήσεις κατά τό πέρασμα τῶν αἰῶνων. Χωρίς τήν γνῶσιν τοῦ παρελθόντος δέν εἶναι δυνατόν νά μετρήσωμεν τάς δυνάμεις τοῦ παρόντος, οὔτε νά ἀτενίσωμεν πρός τό μέλλον.

Καί αὕτη ἡ γνῶσις ἔχει τήν ἀξίαν τῆς συνειδήσεως. Διότι ἐξελισσομένη ἡ ζωή φέρει ἐντός της ἀναπόσπαστον τό παρελθόν, ἀφοῦ τούτου εἶναι ἀποτέλεσμα αἱ διαμορφούμεναι εἰς ἕκαστον παρόν δυνάμεις. Ἔθνος, τό ὁποῖο θά ἤθελε νά κλείσῃ τήν ἱστορίαν του, θά ἦτο ὡς νά ἤθελε νά ἀρχίσῃ τήν ζωήν του ἐκ τοῦ χάους. Ἀλλά δέν ἐδημιουργήθημεν χθές. Ἐξεκινήσαμεν ἀπό πολύ μακράν. Καί ἂν ἠχρηστεύαμεν τήν μνήμην μας, δέν θά κατεστρέφαμεν τό παρελθόν, ἀφοῦ τοῦτο ὑπάρχει ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς τήν κατά πᾶσαν στιγμὴν σύγχρονον κατάστασιν, ἀλλά ἀπλῶς θά ἡγνοοῦμεν ἡμᾶς αὐτούς. Αὐτήν τήν ἔννοιαν τῆς ἐξυπηρετήσεως τῆς συνειδήσεως τῶν δυνάμεων τῶν ἐθνῶν ἔχει ἡ γνῶσις τῆς ἱστορίας των. Ἡ προσοχή στρέφεται περισσότερο πρός τάς περιόδους, κατά τάς ὁποίας ἐτελέσθησαν οἱ μεγάλοι ἀγῶνες τῆς υπάρξεως καί τῆς προόδου, καί

ἐκ τῶν ὁποίων προῆλθεν ἔπειτα ἀπό τόν συντονισμόν τῶν δρώντων στοιχείων ἢ ἔπειτα ἀπό μίαν παρακμήν μία νέα κατάσταση: Πρὸς τοὺς μεγάλους ιστορικούς σταθμούς.

Εἰς τὴν μακρὰν ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ὁ τελευταῖος μέγας σταθμὸς εἶναι ὁ ἱερός ἀγὼν τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας.

Δι' αὐτοῦ ὁ κινδυνεύων Ἑλληνισμὸς ὡς διὰ φοβερᾶς πύλης εἰσηλθε, μέ τὴν τραγικὴν του θέλησιν νά ζήσῃ ἢ νά ἀποθάνῃ, εἰς τὴν περίοδον νέας ζωῆς.

Τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγῶνος τούτου ἐπιχειρήσαν νά δώσουν διὰ πολυτίμων ἐργασιῶν ἱστορικοὶ τοῦ ἀγῶνος. Εἶναι πλουσία καὶ θερμὴ ἢ ἱστορικὴ ὕλη τῶν αὐτοπτῶν, ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἔζησαν καὶ ἠσθάνθησαν τὴν ἐπανάστασιν καὶ ὑπέστησαν τὰς περιπετείας τῆς. Ἀλλὰ εἶναι καὶ ἀξιόλογος ἡ ἱστορικὴ ἀφήγησις τῶν γεγονότων καὶ ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἱστορικῶν, ὡς καὶ ἡ ὑπὸ τῆς ἐθνεγεροσίας ἔμπνευσις τῆς λογοτεχνίας.

Πλεῖστα πονήματα, θέμα ἔχοντα τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ἔχουν ἀποθησαυρισθῆ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν «ΑΓΙΟΣ ΑΓΑΠΗΤΟΣ». Πάντα ταῦτα καὶ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 200 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ὁ ὁποῖος ἐγένετο *«Γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν Πίστιν τὴν Ἁγίαν καὶ τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν»* ἐξεθέσαμεν εἰς τὴν ὡς εἴρηται Βιβλιοθήκην. Ὁ ἀγιασμός τῶν ἐγκαινίων ἐγένετο τὴν ἡμέραν τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ προστάτου ἡμῶν Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ἡ δὲ **ἐκθεσις θά δέχεται τοὺς ἐνδιαφερομένους (Κληρικούς, πιστούς, μαθητὰς καὶ φοιτητὰς κ.λ.π.) ἕως καὶ τὴν 20^{ῆν} Ὀκτωβρίου 2021, κατὰ τὰς ὥρας λειτουργίας τῆς Βιβλιοθήκης.**

Ὅθεν, προτρέπομεν τόν ἱερόν κληρὸν, τόν πιστόν λαόν, ἰδίως τὴν φέρελπιν νεότητα νά ἐπισκεφθῆ τὴν ἐκθεσιν αὐτήν, μέ τὴν βεβαιότητα ὅτι «ὁ λαός, ὁ μελετῶν καὶ γνωρίζων τὴν ἱστορίαν του κρίνει σχεδόν πάντοτε ἀσφαλέστερον καὶ ὀρθώτερον περί τε τῶν παρόντων αὐτοῦ πραγμάτων καὶ περί τῶν ὄρων τῆς προόδου καὶ τῆς μελλούσης πορείας του» (Γκιπώ).

Μετά πατρικῶν εὐχῶν

Ὁ Μητροπολίτης

+ Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν Μάρκος

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Πρωτ. 1455
Αριθμ.
Διεκπ. 767

Έν Χίω τῇ 27ῃ Σεπτεμβρίου 2021
Μνήμη μάρτυρος Καλλιστράτου

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ. 58

Π ρ ό ς
Τόν εὐσεβῆ λαόν
Τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν
Ἐνταῦθα

Ἀγαπητοὶ μας γονεῖς,

Ἡ Ἐκκλησία μας, ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν, ἡ Ἑνορία μας παρακολουθεῖ μέ ενδιαφέρον καὶ ἀγωνία τίς κοινωνικές ἐξελίξεις, πού ἐπηρεάζουν τή ζωὴ ὄλων μας, ιδιαίτερα τῶν παιδιῶν μας. Στέκεται κοντά τους, νά τά ἀκούσει, νά συζητήσῃ μαζί τους, νά δώσει λύσεις στά προβλήματα, ἀπαντήσῃ στά ἐρωτήματά τους.

Καὶ ὅλα αὐτά μέ κίνητρο μόνον τὴν ΑΓΑΠΗ! Ἐμπρακτο δεῖγμα αὐτῆς τῆς καθαρῆς, μέχρι θυσίας, ἀγάπης εἶναι ἡ λειτουργία τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων μέσα στά πλαίσια τῆς Ἑνορίας, αὐτῆς τῆς ζωντανῆς, δυναμικῆς, μεγάλης μας οἰκογένειας.

Τό Κατηχητικό Σχολεῖο ἔρχεται νά μετατρέψῃ τό ψέμα τῶν ἀθεϊστικῶν ἢ αἰρετικῶν θεωριῶν σέ κρυστάλλινη ἀλήθεια.

Τό Κατηχητικό Σχολεῖο ἔρχεται νά σπάσει, νά πετάξῃ καὶ νά ἀχρηστεύσῃ τίς δηλητηριασμένες σύριγγες τοῦ θανάτου μεταγγίζοντας στοὺς νέους μας τὴν τροφή τῆς ζωῆς, πού γεύονται μέσα ἀπό τό Ἅγιο Ποτήριο, τὴν μοναδική καὶ ἀνεπανάληπτη αὐτή προσφορά τοῦ Χριστοῦ μας.

Τό Κατηχητικό Σχολεῖο ἔρχεται νά γεμίσει τά καταθλιπτικά κενὰ τῆς μοναξιᾶς μέ τούς ἰσχυροὺς κρίκους τῆς συντροφιάς καὶ τῆς ἐπικοινωνίας, μέ τὴ συνείδηση ὅτι ὅλοι εἴμαστε μέλη ἑνός Σώματος, τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ.

Τό Κατηχητικό Σχολεῖο ἔρχεται νά σβήσει τά τεχνητά ρυθμικά φῶτα, πού τυφλώνουν τό νοῦ μας καί ν'ἀνάψει μπροστά στά μάτια μας τό φῶς τοῦ Θαβώρ.

Τό Κατηχητικό Σχολεῖο ἔρχεται γιά νά σιωπήσουν οἱ ἐκκωφαντικοί ἤχοι, πού δείχνουν τή σιωπή τῆς ἐποχῆς μας, γιά ν'ἀκουστεῖ στήν κοινωνία μας ἡ ἀπαλή σάν αὔρα καί γλυκειά σάν βάλσαμο φωνή τοῦ Χριστοῦ μας.

Τό Κατηχητικό Σχολεῖο ἔρχεται νά μᾶς δείξει ὅτι ὁ Χριστός νικά τά πάντα, νικά τό θάνατο καί χαρίζει τήν αἰώνια ζωή. Σ' αὐτή τή **συντροφία ἀγάπης, φιλίας, χαρᾶς, διαλόγου, κατανοήσεως** καλοῦμε νά μετάσχουν τά παιδιά σας, γιά νά τούς προσφέρουμε, ὅσα τούς ἀρμόζουν, ὅσα δικαιωματικά τούς ἀνήκουν. Ἐμεῖς ἀνοίγουμε τήν ἀγκαλιά μας. Ἄς ἀπλώσουν τό χέρι τους κι ἄς πάρουν τήν καρδιά μας.

Μέ ἀγάπη Χριστοῦ

Ὁ Μητροπολίτης

+ Ὁ Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν Μᾶρκος

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ

**ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
κ. ΜΑΡΚΟΥ**

- Ἐκδότης: Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.
- Ἀπευθύνεσθε: «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» - Τερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν - Κων. Ἀμάντου 24, Τ.Κ. 82100 - ΧΙΟΣ.
- Ἴστοσελίς: <http://www.imchiou.gr>
- Ἡ «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αὐτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστῶν, ὑπέρ τοῦ κατηχητικοῦ καί φιλανθρωπικοῦ ἔργου.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Πρωτ. 1616
Αριθμ.
Διεκπ. 826

Έν Χίω τῇ 21ῃ Ὀκτωβρίου 2021

Μνήμη Παρίωνος ὁσίου

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ. 59

Πρός
Τόν Ἱερόν Κλήρον
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεραῖς Μητροπόλεως

«Ὁλβιος ὅστις τῆς ἱστορίας ἔσχεν μάθησιν» (Εὐριπίδης).

Δῶρον τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ εἰς τόν ἄνθρωπον, τοῦ Δημιουργοῦ εἰς τό δημιούργημα εἶναι ἡ γνώση. *«Γνώσεσθε τήν ἀλήθειαν καί ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς»* (Ἰωάν. η', 32). Ἐκφρασις τῆς γνώσεως εἶναι ἡ ἱστορία. Ἐτυμολογικῶς προέρχεται ἀπό τό ῥῆμα «οἶδα» = «γνωρίζω».

Ἡ ἱστορία εἶναι ἡ ἐπιστήμη, ἡ ὁποία μελετᾷ τήν γνώσιν τοῦ παρελθόντος, τήν κατανόησιν τῶν γεγονότων. Ὁ Νικήτας Χωνιάτης ἔχει χαρακτηρίσει τήν ἱστορίαν *«κάλλιστον εὖρημα τῶν Ἑλλήνων»* Πατήρ τῆς ἱστορίας εἶναι ὁ Ἡρόδοτος, πατήρ τῆς ἐπιστημονικῆς ἱστορίας εἶναι ὁ Θουκυδίδης.

Τοῦτο ἀναδεικνύει πλέον τόν ἐλληνικόν χαρακτήρα τῆς ἱστορίας, ἀλλά καί τό δαφνοστεφές τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας.

Εἰς τό πλαίσιον αὐτό καί ἐντός τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς συμπληρώσεως 200 ἐτῶν ἀπό τῆς ὀρκομωσίας τῶν ἀγωνιστῶν ὑπό τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ εἰς τήν Ἱεράν Μονήν Ἁγίας

Λαύρας,ή καθ'ήμας Ἱερά Μητρόπολις Χίου,Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν διοργανώνει τό Σάββατον 30ήν Ὀκτωβρίου 2021 τό Α' Ἱερατικόν Συνέδριον Αὐτῆς εἰς τήν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ ἱστορικοῦ Α' Γυμνασίου Χίου, μέ θέμα: «Ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανική Πίστις καί Ἐκκλησία καί τό 1821» μέ εἰσηγητάς πρῶτον τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. Μᾶρκον καί, ἀκολουθῶς, Κληρικούς καί λαϊκούς τῆς ἐν Χίῳ συνεκλεκτῆς, κατά τό ἀκόλουθον Πρόγραμμα:

Ἦρα 07.00' Ὁρθρος καὶ Θεία Λειτουργία εἰς τόν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Χίου.

Ἦρα 10.00' Ἐναρκτήριοις Ἀκολουθία.

Ἦρα 10.15' Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. Μᾶρκος.

Θέμα:«Ἐθνομάρτυρες Χῖοι Κληρικοί καί ἡ ἀγιοκατάταξις αὐτῶν».

Ἦρα 11.00' Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Δημήτριος Γεόμελος.

Θέμα:«Ἡ πίστις τῶν Ἀγωνιστῶν τοῦ 1821»

Ἦρα 11.30' Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Μιχαήλ Στεφανιώρος.

Θέμα: «Οἱ θρησκευτικὲς καὶ πατριωτικὲς Ἰδέες εἰς τόν Ὀρκον τῶν Φιλικῶν καί εἰς τήν Προκήρυξιν ἹΜάχου ὑπὲρ Πίστεως καί Πατρίδος'».

Ἦρα 12.00' Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ.Ἰωάννης Τσιμούνης.

Θέμα: «Οἱ θρησκευτικὲς καί λατρευτικὲς δραστηριότητες εἰς τήν καθημερινήν ζωὴν τῶν ὑποδούλων καί τῶν ἀγωνιστῶν κατά τήν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821».

Ἦρα 12.30' κ. Βασίλειος Βοξάκης, Θεολόγος.

Θέμα: «Οἱ Χῖοι Ἐφέσου Διονύσιος καί Ἀδριανουπόλεως Δωρόθεος καί ἡ ἀγιοκατάταξις αὐτῶν».

Ὅθεν, παραγγέλομεν ὑμῖν, ὅπως προσέλθητε καί συμμετάσχετε εἰς τό ἐν λόγῳ Α' Ἱερατικόν Συνέδριον.

Ἐπί δέ τούτοις, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς κραταιάν τήν προστασίαν τοῦ ὑπογράψαντος τήν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος Τριαδικοῦ Θεοῦ καί διατελοῦμεν μετὰ πατρικῶν εὐχῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

+ Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ ΜΑΡΚΟΣ

1821 - 2021

200 Χρόνια

Χριστός και Έλλάς

(Θ')

Εύλογημένη ή Βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διότι μᾶς ἐχάρισε τὸ σωτήριον ἔτος 2021, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐορτάζομεν τὴν διακοσιοστὴν ἐπέτειον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας (1821), ὃ ὁποῖος ἐγένετο «γιά τοῦ Χριστοῦ τὴν Πίστιν τὴν Ἁγίαν καὶ τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν».

Εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ ἐορτασμοῦ αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον 2021 ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν ἐπραγματοποίησεν τὰς ἐξῆς ἐκδηλώσεις:

α). Τὸ Σάββατον 2 Ὀκτωβρίου 2021 εἰς τὸ πλαίσιον ἐκδηλώσεως τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Χίου μέ θέμα: "Ἡ ΧΙΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΘΝΕΓΕΡΣΙΑ ΤΟΥ 1821", εἰς τὴν ὁποῖαν ὠμίλησεν ὁ Ἐξοχώτατος πρῶην Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Προκόπιος Παυλόπουλος, ἀνεγνώσθη ὁ κάτωθι χαιρετισμὸς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν:

«Χίος,

Ωραῖο νησι

καὶ ἂν δὲν φόρεσες δαφνόκλαρα

σοῦ φτάνει γιά δόξα σου

τὸ ἀκάνθινο τοῦ μαρτυρίου στεφάνι».

Εὐλογημένο τὸ Ὄνομα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ <<ὁ Ὅποῖος ὑπέγραψε τὴν Ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος>>, διότι μᾶς ἀξιώνει νὰ ἐορτάζουμε ἐφέτος τὰ διακόσια χρόνια ἀπὸ τὴν ἔναρξη τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας ὃ ὁποῖος ἔγινε, ὅπως εἶπε ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, <<πρῶτα ὑπὲρ πίστεως καὶ ἔπειτα ὑπὲρ πατρίδος>>.

Δοξασμένο τὸ Ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἤθελε κεφαλὴ τῆς Ἑλλάδος, διότι μᾶς ἀξιώνει νὰ χαιρετίζουμε σήμερα τὴν ἐκδήλωση τοῦ ἀξίου

συγχαρητηρίων ιστορικοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Χίου γιά τὰ διακόσια χρόνια του ἀγῶνος τῆς Ἐθνεγερσίας.

Μ' αὐτή τήν προσευχητική διάθεση ὑποδεχόμεθα ὅλους τοὺς Συνέδρους στὸ μαρτυρικό νησί τῆς Χίου στὸ ὁποῖο <<τὰ γιασεμιὰ κοκκίνισαν στὸν χρόνο τῆς σφαγῆς της, πίνοντας αἷμα ἀντὶ νερό στὴν ματωμένη γῆ της>>.

Σὰς ὑποδεχόμεθα στὸ νησί τῶν Νεομαρτύρων, τῶν ἀντιστασιακῶν της Τουρκοκρατίας, οἱ ὁποῖοι ἀνθίσαν σὰν τριαντάφυλλα μέσα σὲ παγωμένο χειμῶνα.

Σὰς ὑποδεχόμεθα στὸ νησί τῶν Κολλυβάδων Πατέρων, τῶν ὀλόφωτων αὐτῶν φώτων τοῦ χριστιανικοῦ νεοελληνικοῦ φωτισμοῦ, οἱ ὁποῖοι διὰ τοῦ ἀναγεννητικοῦ κινήματος του ἀνεδείχθησαν Διδάχοι τοῦ Γένους καὶ Ἀλειπτες τῶν Νεομαρτύρων, στὴν διατήρηση τῆς Ἑλληνορθοδόξου ἐθνικῆς μας ἰδιοπροσωπίας καὶ πολιτιστικῆς μας ταυτότητος.

Σὰς ὑποδεχόμεθα στὸ νησί τῶν Χίων Ἱερομαρτύρων, τοὺς ὁποῖους ἐφέτος ἀνέγραψε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὶς ἀγιολογικὲς δέλτους Της, καὶ οἱ ὁποῖοι ὑπέγραψαν τὸ εἰλητάριον τῆς ἐλευθερίας τῆς Χίου, ἀποδεικνύοντας ὅτι ἂν δὲν ὑπῆρχαν τὰ ματωμένα ράσα θὰ φοροῦσαμε ἀκόμη φέσια.

Σὰς ὑποδεχόμεθα στὸ νησί τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἱερῶν Μονῶν τῆς Σφαγῆς, ὅπου ἡ θεωρία τῶν ὀστῶν τῶν θυμάτων τῆς Τουρκικῆς θηριωδίας τοῦ 1822 ὑποστασιάζει τὴν Σολωμικὴ ἔμπνευση << ἀπὸ τὰ κόκκαλα βγαλμένη τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά>>.

Σὰς ὑποδεχόμεθα στη Χίο τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἑλλάδος, τῶν μαστιχοφόρων σχοίνων, τῆς πρυτανεύουσας ἀνά τὴν οἰκουμένη Ἑλληνικῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας.

Σὰς προσκαλοῦμε νὰ κοινωνήσετε ἐδῶ ἀπὸ τὸ ἀγιοπότηρο τῆς ἱστορικῆς μνήμης καὶ νὰ καταδυγῆτε στὸ ἄκουσμα τῆς γλώσσας τῆς Ἑλληνικῆς στὶς ἀμμουδιὲς τοῦ Ὁμήρου.

Σὰς διαβεβαιώνουμε ὅτι θὰ εὐρισκόμεθα ἐδῶ ἀκρίτες τῶν ἱερῶν χωμάτων καὶ τῶν ἰδανικῶν της Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος μας, διαμηνύοντας σὲ ὁποιονδήποτε ἀνιστόρητα τὰ ἐπιβουλεύεται.

*«Ἐχθροὶ ἀκοῦστε το καλὰ
μὴν τρέφετε ἐλπίδες
δικὰ μας εἶναι τὰ νησιά
καὶ βραχονησίδες»*

Με πατρικές εϋχές
Ὁ Ἀκρίτας Ποιμενάρχης.
Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
ΜΑΡΚΟΣ»

β). Σέ κλίμα πνευματικῆς κατανύξεως ἀλλά καί ἐθνικῆς ἐξάρσεως ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν καί ἡ Ἀδελφότης Ψαριανῶν ἐτίμησαν τόν μεγάλο, θεοσεβῆ καί φιλόπατρη Κ. Κανάρη στόν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγ. Ἀποστόλων Κυψέλης, κτίτωρ τοῦ ὁποίου εἶναι ὁ ἴδιος ὁ θρυλικὸς Ψαριανὸς πυρπολητής.

Τὴν Κυριακὴ 3 Ὀκτωβρίου 2021 ἐτελέσθη Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία ἱερουργοῦντος, μετὴν κανονικὴ ἄδεια τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμου, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν κ. Μάρκου, μετὴν συμμετοχὴ τῶν Ἱερέων τοῦ Ἱ. Ναοῦ π. Φιλοθέου Νικολάκη καί π. Γερασίμου Φακιῶλια, καθὼς καί τοῦ Ἀρχidiaκόνου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χίου π. Ἀποστόλου Λάρδα.

Παρόντες, μεταξὺ ἄλλων: ὁ Ναύαρχος κ. Κοσμᾶς Χρηστίδης, ὁ Ἐπίτ. Ἀρχηγὸς ΓΕΝ Ἀντιστράτηγος κ. Γεώργιος Τσιτσικώστας, ὁ Ὑποστράτηγος κ. Δημόκριτος Κωνσταντάκος, ὁ Συνταγματάρχης κ. Νικόλαος Λέκκας, ὁ Ἀντισυνταγματάρχης κ. Παναγιώτης Τσάπαλος, ὁ Ἀνθυπολοχαγὸς κ. Ἐμμανουήλ Σ. Στεῖρος, ὁ Ἐπίκουρος Καθηγητῆς Ναυτικῆς Ἱστορίας Σχολῆς Ναυτικῶν Δοκίμων κ. Ζήσης Φωτάκης, ὁ Σημαιοφόρος ΠΝ - Ὑπηρεσία Ἱστορίας Ναυτικοῦ κ. Μιχαὴλ Κατσικαρέλλης, ὁ Ὑπουργὸς Μετανάστευσης καί Ἀσύλου καί Βουλευτῆς Χίου κ. Παναγιώτης Μηταράκης, ὁ πρ. Ὑφυπουργὸς Δικαιοσύνης, Διαφάνειας καί Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων κ. Κωνσταντῖνος Καραγκούνης, ὁ Πρόεδρος τῆς ΕΒΑΤ κ. Ἰωάννης Γκιάλας, παιδιὰ ἀπὸ τὸ «Καράβι τοῦ Χριστοῦ» καί ἡ Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος Ψαριανῶν κ. Ἐλίνα Κωνσταντάρρα.

Ὁ Σέβασμιώτατος Χίου στὸ θεῖο κήρυγμα ἀνεφέρθη στὴν ἀγάπη, τὴν μακροθυμία, τὴν ἀμνησικακία καί τὴν συγχωρητικότητα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς βιβλικῆς καί ὕμνογραφικῆς γραμματείας.

Μετὰ τὸ Μνημόσυνο, ὁ Ἐνδοξώτατος Ναύαρχος Π. Ν. κ. Κοσμᾶς Χρηστίδης, Ἐπίτ. Ἀρχηγὸς ΓΕΝ, ἀνέβηκε μετὴν προτροπὴ τοῦ Σέβασμιωτάτου Χίου στὸ στασίδι τοῦ Κανάρη καί, φανερὰ συγκινημένος καί ἔνδακρυς, ἐξεφώνησε μετὴν ὅλη τὴν δύναμη τῆς καρδίας του τὸν ἐξῆς λόγο: «Σύμφωνα μετὰ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ναυτικοῦ,

άρχες δεκαετίας του 1790, στη Χίο, έρχεται στον κόσμο, ' ' μ' ένα τῆς θάλασσας σπασμό ' ' , ό Κωνσταντῖνος Κανάρης, γιός του Μικέ (Μιχάλη) Κανάριου καί τῆς Μάρως Μπουρέκα. Τά πρῶτα του, τρυφερά, χρόνια τὰ περνᾶ στὰ ἔνδοξα Ψαρά, στὸ ἐλάχιστο κατὰ τὸ μέγεθος, ἀλλὰ μέγιστο κατὰ τὸν ἠρωισμό νησι τοῦ βορειοανατολικοῦ Αἰγαίου, τρέχοντας καί παίζοντας μαζί με τὰ ἄλλα παιδιὰ στὸ Φτελιό, στὸ Διόχι, στὸν Ξερόκαμπο... Ὁ Κωνσταντῆς ἔχει μείνει στὴν ἱστορία ὡς βέρος Ψαριανός μιᾶς καί ὅλη του ἡ δράση εἶναι συνδεδεμένη με τὸ ἔνδοξο νησι πού δέν ζοῦσαν Ὀσμανίδες.

Τὸ πατρικό του βρισκόταν σὲ μικρὴ ἀπόσταση ἀπὸ τὸ ναὸ τοῦ Ἁγ. Νικολάου. Ὁ ἴδιος, συχνά, ἔλεγε: ' ' Ἀπὸ μικρὸς ἤμουν αθεοφοβούμενος καί στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἀκουμποῦσα πάντα τὴν ἀπόφασή μου ' ' . Γιὰ τὸν θρυλικὸ Ψαριανό, ἀλλὰ καί γιὰ ὅλους τους ἀγωνιστὲς τοῦ '21 ἡ εὐλάβεια καί ἡ προσήλωση στὴν Ὀρθοδοξία δέν ἦταν κάτι τὸ ἐπίπλαστο καί τὸ ἐθιμικό. Ἦταν κύμα πού πλημμύριζε τὴν ὑπαρξή τους καί δροσερὸς ἄνεμος, πού ἀφύπνιζε τὴν ψυχὴ τους.

Ὁρφανὸς ἀπὸ μικρὸς, ἀκολούθησε τὸ ναυτικὸ ἐπάγγελμα με τὸ ἐπίθετο Κανάρης, μαθαίνοντας τὸ σκληρὸ ἀλφάβητο τῆς ' ' πικροθάλασσας ' ' καί ὅλα τὰ μυστικά της. Τὸ 1817 παντρεύεται τὴ Δέσποινα Μανιάτη - κόρη Ψαριανοῦ πλοιοκτῆτη - με τὴν ὁποία ἀπέκτησε ἕξι γιούς καί μία κόρη (Μαρία).

Στοὺς πολυήμερους πλόες, ὁ ὀλιγογράμματος ναυτόπαις προτιμᾶει γιὰ συντροφιά τὴ ' ' φυλλάδα τοῦ Μεγαλέξαντρου, ποῦχε μισολειώσει ἀπὸ τὸ πολὺ ξεφύλισμα καί τὸ σάλιο... ' ' . Ὁ ἱστορικὸς Γεώργιος Τερτσέτης γράφει ὅ,τι ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ στόμα τοῦ Κανάρη ἄκουσε πὼς ' ' ναύτης, νεώτατος ἀκόμη τὴν ἡλικίαν, ὅταν ἄραζεν εἰς λιμένα, ἰδιάλεγεν ἔρημο παραθαλάσσιο καί καθήμενος εἰς ἄγριο λιθάρι ἐδιάβαζεν ἔργα καί βίον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καί εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἔτρεχαν δάκρυα βρύση οἱ ὀφθαλμοὶ του ' ' .

Εὐτυχῶς γι' αὐτόν, καί δυστυχῶς γιὰ μᾶς, πού δέν ζεῖ στὶς ἡμέρες μας ν' ἀκούσει ἀπὸ κάποιους νεοέλληνες, γιὰ τὴν ἐλευθερία τῶν ὁποίων ἀγωνίσθηκε, νὰ ὑποστηρίζουν με ὕφος σοφῶν ὅτι ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος καί ἡ Μακεδονία δέν ἀνήκουν στὸν Ἑλληνισμό.

Κατὰ τὸν ποιητὴ Ἀριστοτέλη Βαλαωρίτη, ὁ Κανάρης εἶναι ' ' Ἡ ζωντανὴ σημαία τοῦ Γένους ' ' . Ὁ θρυλικὸς πυρπολητῆς, ναυμάχος καί ' ' στολοκαύτης ' ' , μετέπειτα ναύαρχος καί πολιτικός, ἀνάλωσε τὴ ζωὴ του ἕως βαθιὰ γεράματα, στὴν ὑπηρεσία τῆς Πατρίδας, ἀπὸ

(ἡ συνέχεια στη σελίδα 18)

ΤΙΜΗ ΚΩΝΣΤΑΝ

(Γ. Ν. Αγ. Αποστόλων Κυψέλης κα

ΤΙΝΟΥ ΚΑΝΑΡΗ

(συνέχεια από τη σελίδα 15)

διάφορες επάλξεις. Ἡ ἀγνή καὶ ἀνιδιοτελὴς ψυχὴ του, πέραν τῶν ἄλλων, ποὺ ἐν συντομίᾳ θὰ παρατεθοῦν, ὁδήγησε νὰ γίνῃ ὁ Κωνσταντῆς Κανάρης μπουρλοτιέρης καὶ Πρωθυπουργός. Ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ θερμούς ὑποστηρικτὲς καὶ συνεργάτες τοῦ Ἰωάννη Καποδίστρια καὶ ἀπέφυγε νὰ λάβῃ μέρος στὶς διχόνοιες πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν. Ὁ Κανάρης εἶχε μεγάλα ὄνειρα καὶ προσδοκίες γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Τὶς πολλαπλὲς ὑπηρεσίες τοῦ Κωνσταντίνου Κανάρη περιέγραψε ἐν συντομίᾳ ὁ Σπ. Μαρκεζίνης:

Ἡ μορφὴ τοῦ Κανάρη ἐνωρὶς ἔλαβε τὴν θέσιν τῆς εἰς τὸ παγκόσμιον λεύκωμα τῆς ἱστορίας τῶν ἡρώων. Ὅταν ἐξερράγη ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις ἦτο ἄσημος πλοίαρχος ἐνὸς μικροῦ ἱστιοφόρου... Ἦτο ἐκ χαρακτῆρος ἡρεμος ἄνθρωπος. Πολίτης νομιμόφρων, ὑπόδειγμα συζύγου καὶ πατρός. Δὲν ἐπέδιωξε ποτὲ τὴν προβολήν, καὶ ἐπροτίμα τὸν ἡσυχον βίον... Ὁ θρίαμβος δὲν ἤλλαξε τὸν χαρακτῆρα του, παρέμεινεν ἐξ ἴσου μετριόφρων καὶ ἀγνός, ὅσον ὅταν ἦτο ἀπλοῦς ἐμποροπλοίαρχος. Πολλαπλὰς προσέφερεν ἔκτοτε εἰς τὸ ἔθνος ὑπηρεσίας, πάντοτε μὲ τὴν ἴδιαν σεμνότητα καὶ ἀκεραιότητα. Ὑπῆρξεν εἰς ὅλα ἄμεμπτος, Ὅταν, μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν, ἐγένετο ἔλεγχος τῶν διαχειρισθέντων χρηματικῶν κονδυλίων, διὰ τὸν Κανάρην οὐδεὶς ἐγένετο λόγος. Ἄλλωστε οὐδὲν, οὐδέποτε διεχειρίσθη. Καὶ ὅταν αἱ περιστάσεις ἦσαν κρίσιμοι πρὸς τὸν Κανάρην πάντοτε ἐστρέφοντο τὰ βλέμματα ὄλων, ὡς εἰς ἄνθρωπον τοῦ ὁποίου τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἀπεδέχοντο ὅλοι' .

Ἀλλὰ, πόσοι ἔχουν ἀναρωτηθεῖ τί ἦταν αὐτὸ ποὺ μετέτρεψε ἓναν ἀπλὸ ναυτικὸ σὲ ἥρωα; Ὁ ἴδιος εἶχε ἀπαντήσῃ σὲ σχετικὸ ἐρώτημα: 'Ὅλα, παιδί μου, ὅλα τὰ κατορθώνει ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα' .

Ἡ ξεχωριστὴ ἐθνικὴ συνείδησις, τὸ μοναδικὸ θάρρος καὶ ἡ τόλμη ποὺ τὸν ξεχώριζαν ἔμειναν ἀναλλοίωτα μέσα στοὺς αἰῶνες, ὅταν ὁ Ψαριανὸς πολεμιστῆς ἀποφάσισε νὰ ἀπαντήσῃ στὴ πρωτοφανῆ τουρκικὴ σφαγὴ τῆς Χίου. Πρὶν ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὰ Ψαρά, μὲ σκοπὸ νὰ καταστρέψῃ τὸν τουρκικὸ στόλο, πῆρε τὸ πλήρωμά του καὶ ξεκίνησαν γιὰ νὰ λειτουργηθοῦν στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, πάντες μεταλαβόντες τὴν πρωίαν τῆς 1^{ης} Ἰουνίου τῶν ἀχράντων μυστηρίων' . Ἐκεῖ, ἀφοῦ ἄναψε κερὶ μπροστὰ στὰ

είκονίσματα τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, μὲ πνεῦμα ἀποφασιστικότητος καὶ αὐτοθυσίας εἶπε ἡ Κωσταντῆ, θὰ πεθάνεις' .

Ἐξ ἄλλου δὲν εἶχαν περάσει πολλὰ χρόνια, ὅπου ἀντηχοῦσε τὸ κήρυγμα τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ (ποῦ ἡ ταπεινότητά μου φέρει τὸ ὄνομά του): «Ψυχὴ καὶ Χριστὸς σᾶς χρειάζεται, αὐτὰ τὰ δύο. Κι ὅλος ὁ κόσμος νὰ πέσει ἀπάνω σας, δὲν μπορεῖ νὰ σᾶς τὰ πάρει, ἐκτὸς κι ἂν τὰ δώσετε μὲ τὸ θέλημά σας».

Τὸ μεγάλο του ἀνδραγάθημα, τῆ νύχτα τῆς 6^{ης} πρὸς 7^{ης} Ἰουνίου 1822, ἔκαψε τὴ ναυαρχίδα τοῦ Τούρκικου στόλου (ποῦ εἶχε καταστρέψει τὴ Χίο) μαζί μὲ 2.000 Ὄθωμανοὺς καὶ τὸ ναύαρχο Καρὰ-Ἄλῃ νεκρούς.

Στὶς 28 Ὀκτώβρη 1822, φροντίζει νὰ γίνῃ παρανάλωμα τοῦ πυρός καὶ ἡ Τουρκικὴ ἀντιναυαρχίδα τοῦ νέου ἀρχιναύαρχου Κακλαμάν Μεχμέτ Πασᾶ στὸ στενὸ μεταξὺ Τενέδου καὶ Τρωάδας. 800 νεκροὶ Ὄθωμανοί.

Τὸν Αὐγούστο τοῦ 1824, καίει στὴ Σάμο μία μεγάλη φρεγάτα τοῦ Χοσρέφ-Μεχμέτ πασᾶ (ποῦ εἶχε καταστρέψει τὰ Ψαρά) καὶ τὸν ἴδιο μῆνα μία κορβέτα στὴ Μυτιλήνη. 600 νεκροὶ Ὄθωμανοί.

Ἡ φήμη του, γρήγορα, ξεπέρασε τὰ ὄρια τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου καὶ ξένοι καλλιτέχνες, λογοτέχνες καὶ συγγραφεῖς ἀνέδειξαν τὴν ἡρωικὴ του στάση ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους καὶ ὁ Λόρδος Βύρωνας, ὁ Γάλλος τραγουδοποιὸς Μπερανζέ, ὁ Βαυαρὸς ζωγράφος Φὸν Χές, ὁ Γάλλος συγγραφέας καὶ ποιητὴς Βίκτωρ Οὐγκώ μὲ τίτλο ἡ Κανάρη, ἡμίθεε φωτοδόξαστε! , ἀλλὰ καὶ ὁ ἱστορικὸς Τόμας Γκόρντον σημείωνε ἡ εἶναι ὁ πιὸ ἑξοχος ἐκπρόσωπος τοῦ ἡρωισμοῦ, ποῦ ἡ Ἑλλάδα ὅλων τῶν ἐποχῶν μπορεῖ νὰ ὑπερηφανεῖται' .

Μὲ ἀφοπλιστικὴ εἰλικρίνεια, ποῦ ἀποκάλυπτε μία ἄδολη καὶ ἀπονήρευτη ψυχὴ, μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ὁμολογοῦσε: ἡ Μία δύναμις θεϊκὴ μὲ γιγάντωσε...Αὐτὴ ἡ θεία δύναμις μοῦ ἔδωσε θάρρος διὰ νὰ φθάσω μὲ τὸ πυρπολικό μου στὴν Τουρκικὴ Ναυαρχίδα...Οἱ Τούρκοι ἦσαν τόσοι, ὥστε, ἐὰν ἔπτυον ἐπάνω μας, θὰ μᾶς ἐπνίγαν ἀναμφιβόλως. Ἀλλὰ ὁ Μεγαλοδύναμος Θεὸς δὲν τὸ ἐπέτρεψε καὶ μᾶς ἔσωσε, διότι ἐγνώρισε τὴν ψυχὴν τῶν δούλων του... ' .

Ἀλλὰ, ποιά πνευματικὴ ἡ μήτρα ἡ γέννησε αὐτὴ τὴ μορφὴ μὲ τίς τόσες ἀρετές; Γιατί σ' αὐτὸν δὲν ὑπῆρχε μόνο ἡ φιλοπατρία, ἀλλὰ στὸ χαρακτήρα του συναντοῦσες πλῆθος χριστιανικῶν ἀρετῶν, ὅπως: τὴν ταπείνωση, τὴν ἀνεξικακία, τὴν ἀνιδιοτέλεια, τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν οἰκογένεια, τὴν τιμιότητα, τὴν φιλανθρωπία καὶ πλῆθος ἄλλων ἀρετῶν.

Όλα αυτά όφείλονταν στη φλογερή κι άκράδαντη πίστη και αγάπη του Κανάρη προς την Πατρίδα και τόν Θεό.

Άς αναφερθοῦμε στην πιό γνωστή από τις άρετές του Κανάρη, αυτή τής φιλοπατρίας. Η αγάπη για την Πατρίδα είναι και χριστιανική άρετή. Η Όρθοδοξία έχει υπερεθνικό και υπερφυλετικό χαρακτήρα. Η Έκκλησία συμπαραστέκεται, άγκαλιάζει και εὔχεται υπέρ τών έθνικών άγώνων, που γίνονται για την υπεράσπιση τών ' 'ιερών και τών όσίων' ', όπως τής έλευθερίας (ανεξαρτησίας 1821). Εξάλλου τόν τονίζει και ο Άγιος Ίωάννης ο Χρυσόστομος: ' 'Οὔδέν πατρίδος γλυκύτερον' '.

Όμως, ο γενναῖος αυτός ναυμάχος πατριώτης, δέν άφησε λεπτό νά τόν θαμπώσει ή λάμψη του θριάμβου του. Οὔτε επέτρεψε στον έαυτό του νά γεμίσει από άλαζονεία κι έγωισμό. Ταπεινός έφυγε, για νά πετύχει τόν άθλο αυτό, που φάνταζε άκατόρθωτος, και ταπεινός επέστρεψε. Πρώτο του μέλημα νά άνηφορήσει άσκεπής προς την έκκλησία του Άγίου Νικολάου και μαζί του όλοι οι Ψαριανοί, νά εύχαριστήσουν τόν Θεό. Η τόσο περιφρονημένη – ίδίως στις ήμέρες μας – χριστιανική άρετή τής ταπεινοφροσύνης ήταν για τόν Κανάρη πολύτιμος πνευματικός θησαυρός. Ποτέ δέ χρησιμοποίησε τά αξιώματα του Ναυάρχου, του Γερουσιαστή, του Υπουργού και του Πρωθυπουργού με τά όποια τόν τίμησε τó έλευθερωμένο Έλληνικό κράτος, οὔτε για την προσωπική του προβολή, οὔτε για νά ώφεληθει οικονομικά. Ο ίδιος ήταν άπογοητευμένος από την φιλοχρηματία και την φιλαρχία, που άρχισε νά μαστίζει ολοένα και περισσότερο τούς νεοαπελευθερωθέντες Έλληνες, γι' αυτό κάποτε είπε, ότι τά χρόνια του Άγώνα ' 'μιλοῦσαν οι καρδιές, τώρα μιλοῦν τά χρήματα' '.

Ο Κανάρης διαθέτοντας χριστιανικές ήθικές άρχές, ποτέ δέν έδειξε θρησκευτική μισαλλοδοξία και δέν έβλαψε αίχμάλωτο και άοπλο, σε όποιο φύλο ή ηλικία κι αν ανήκε αυτός. Για τόν χαρακτήρα του θα αναφέρουμε δύο μόνο μαρτυρίες, και αυτές Εύρωπαίων και άλλοδόξων, για νά είναι όσο τó δυνατόν άμερόληπτες: Ο Γάλλος άξιωματικός του ναυτικού Le Roy (Λε Ρουά) τόν άποκαλεί ' 'ή ειλικρινεστάτη και χρηστοτάτη τών ψυχών' ', ενώ ο Γάλλος ναύαρχος Juriendela Graviere γράφει ότι σε όλόκληρη τή νεότερη ιστορία ' 'δέν θέλομεν άνεύρη φυσιογνωμίαν εύγενεστέραν τής του Κανάρη' '.

Τό ταπεινό του φρόνημα, ή απλότητά του και ή έλλειψη ίχνους έγωισμού και επάρσεως υπήρξαν παροιμιώδη χαρακτηριστικά τής προσωπικότητας του Κανάρη, που προσιδιάζουν μόνο σε χαρακτήρες,

πού έχουν ζυμωθεί με χριστιανικά βιώματα. Τò νὰ ἔχεις ἐπιτύχει ἠρωισμούς, νὰ κατέχεις ὑπάτα ἀξιώματα, νὰ ἐπαινείσαι καὶ νὰ σοῦ πλέκουν διθυράμβους, ὅσο ἀκόμα εἶσαι ἐν ζωῇ, κι ἐσύ νὰ ἔχεις τὴν ἀπλότητα ἐνὸς μικροῦ παιδιοῦ, αὐτό, σίγουρα, ἀποτελεῖ ἀπόδειξη ἀγνῆς ψυχῆς, πού ἀνεβαίνει μὲ ἐπιτυχία στὴν κλίμακα τῶν ἀρετῶν.

Ἰούνιος 1825, Ὁ Γάλλος φιλέλληνας Eugene Villeneuve, καταγράφει στὸ ἡμερολόγιό του: ' 'Εἶχα τὴν τιμὴ νὰ δειπνήσω μὲ τὸν Κανάρη, τὸν καταστροφέα τοῦ τουρκικοῦ ναυτικοῦ... ἀτρόμητος ναυτικός... Ἡ φυσιογνωμία του ἐπιβλητική. Τὸ βᾶδισμά του ἀγέρωχο καὶ στὰ μάτια του λάμπει τὸ θάρρος πού τοῦ δίνει πνοή γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς ἀγαπημένης του πατρίδας ' '.

Ὁ θρυλικὸς ναύαρχος, πρὶν πεθάνει, εἶπε, ὅτι τὸ μόνο πού ἔχει νὰ δώσει στὸ ἐλληνικὸ ἔθνος εἶναι ἡ καρδιά του. Καὶ τὴν ἔδωσε. Μέχρι σήμερα φυλάσσεται μέσα σὲ μία λήκυθο στὸ Ἐθνικὸ Ἱστορικὸ Μουσεῖο στὴν παλιὰ Βουλὴ.

Ἀνακεφαλαιώνοντας καὶ γιὰ νὰ μᾶς μείνει κάτι:

Ὅταν ρώτησαν κάποτε τὸν πυρπολητὴ καὶ σεμνὸ ἥρωα τοῦ '21 Κανάρη

– Πῶς τὸν ἔκανες τὸν ἄθλο, Ναύαρχε;

Ἐκεῖνος ἀπάντησε:

– Νά, ξύπνησα ἐκεῖνο τὸ πρωὶ καὶ εἶπα: Ἀπόψε Κωνσταντῆ θὰ πεθάνεις γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Σ' αὐτὸ τὸ ' 'ἀπόψε θὰ πεθάνεις' ' , βρισκόταν ἡ ἠθικὴ δύναμή του.

Τὸν Αὔγουστο τοῦ 1873, ἀξιώθηκε νὰ ἐκπληρώσει τὸ τάμα του πρὸς τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους, τὸ λάβαρο τῶν ὁποίων ἔφερε πάντα μαζί του, οἰκοδομώντας, πρὸς τιμὴν τους, τὸν μικρὸ τοῦτο ναὸ μέσα στὸ κτῆμα του.

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θέλησε ὁ Κωνσταντῆς νὰ ἀφήσει τὴ δική του πνευματικὴ παρακαταθήκη. Ὅλη ἡ ζωὴ του εἶχε ὡς κέντρο τὴν Πατρίδα, τὸ Θεὸ καὶ στήριγμα τὴν Ἐκκλησία. Αὐτὴν, λοιπὸν, μᾶς ἄφησε ὡς φάρο, γιὰ νὰ φωτίζει τὶς ἐπερχόμενες γενιὲς τῶν Ἑλλήνων.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη, σεβαστέ μας Ναύαρχε...».

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας καὶ τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο, ὅλοι μετέβησαν στὸ Α' Κοιμητήριον Ἀθηνῶν, ὅπου ὁ Χῖος Ἱεράρχης ἐτέλεσε "Τρισάγιο" στοὺς τάφους τοῦ Κωνσταντῆ καὶ τῆς Δεσποίνης Κανάρη.

Μία εὐλογημένη ἐθνικὴ ἐκδήλωση στὸ πλαίσιο τοῦ ἐορτασμοῦ τῶν 200 χρόνων ἀπὸ τὴν ἑναρξὴ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς Ἐθνεγερσίας,

πού ενέπνευσε κυρίως τούς παριστάμενους νέους και για τήν ὁποία ἐκδήλωση ἀξίζουν συγχαρητήρια στήν Πρόεδρο τῆς Ἀδελφότητος Ψαριανῶν κ. Ἐλίνα Κωνσταντᾶρα γιά τήν ἄρτια καί ἀψογή διοργάνωσή της.

γ). Τήν Τετάρτη 6 Ὀκτωβρίου, 4η ἡμέρα τῶν ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων "ΔΗΜΗΤΡΙΑ 2021" πού πραγματοποιήθηκαν στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Δημητρίου Δήμου Ἁγίου Δημητρίου στίς 7.00 τὸ ἀπόγευμα ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσῶν κ. Μᾶρκος ἀνέπτυξε τὸ θέμα μέ τίτλο: «Φιλοπατρία καί Οἰκουμενικότητα στοὺς Νεομάρτυρες καί Κολλυβάδες».

Στήν ἀρχή τῆς ὁμιλίας του ὁ Σεβασμιώτατος εἶπε: "Μᾶς ἀξίωσε ὁ Θεὸς ἐφέτος νὰ ἔχουμε τὸ ἔτος κατὰ τὸ ὁποῖο συμπληρῶνται 200 χρόνια ἀπὸ τήν ἔναρξη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης, τὸ διευκρινίζω αὐτό, γιατί παρατηρῶ στήν πατρίδα μας κάποια -ἄς μοῦ συγχωρήσετε τὸ χαρακτηρισμό- ἱστορικά σφάλματα. Δὲν γιορτάζουμε φέτος τὰ 200 χρόνια τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, ὥστε οἱ ἐκδηλώσεις τὶς ὁποῖες θὰ πραγματοποιήσουμε νὰ ἔχουν ὡς περιεχόμενο τὸ τί ἔκανε τὸ νεοελληνικὸ κράτος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του μέχρι σήμερα.

Φέτος γιορτάζουμε τὰ 200 χρόνια ἀπὸ τήν στιγμή πού ἀποφάσισαν οἱ Ἕλληνες μέ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ νὰ ξεκινήσουν τὸν ἀγῶνα γιά νὰ φτιάξουν τὸ νεοελληνικὸ κράτος, ὅπως ἔλεγε ὁ Ψαριανὸς Κωνσταντῖνος Κανάρης. Ἄρα οἱ τιμές αὐτοῦ του χρόνου, θὰ πρέπει νὰ ἀφοροῦν στὰ θεμέλια ἐπάνω στὰ ὁποῖα χτίστηκε τὸ '21, ἀλλὰ καί σὲ ἐκείνους τοὺς "οἰκοδόμους" ἀγωνιστές, οἱ ὁποῖοι ἐπάνω στὰ θεμέλια πύργωσαν τὸ '21 (ο.κ.).

"Χαρακτηρίζω τήν ἐπανάσταση τοῦ 1821 ὡς ἱερὸν ἀγῶνα τῆς Ἐθνεγερσίας. Ὁ ἀγῶνας αὐτὸς εἶναι ἱερός, γιατί εἶναι ἀγῶνας ὑπὲρ πίστεως καί πατρίδος. Δὲν τὸ λέω ἐγὼ 200 χρόνια μετὰ", εἶπε χαρακτηριστικὰ ὁ Σεβασμιώτατος.

"Τὸ εἶπαν ἐκεῖνοι πού δημιούργησαν τὸν ἀγῶνα, δηλαδή, οἱ αὐθεντικοὶ ἐρμηνευτὲς τοῦ 1821. Τὸ εἶπε ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, μιλώντας στίς 8 Ὀκτωβρίου τοῦ 1838 στοὺς μαθητὲς τοῦ Βασιλικοῦ Γυμνασίου Ἀθηνῶν, «νὰ φυλάξετε τήν πίστη σας καί νὰ τήν κρατήσετε, γιατί ὅταν πιάσαμε τὰ ὄπλα εἶπαμε πρῶτα ὑπὲρ πίστεως καί ὕστερα ὑπὲρ πατρίδος» Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἔφτιαξε ἓνα ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Παιδείας γιά τὸ νεοελληνικὸ κράτος καί εἶπε ὅτι τὸ νεοελληνικὸ κράτος στήν παιδεία του θὰ πρέπει νὰ διδάσκεται τήν πίστη τῶν Πατέρων του.

Έκανε ένα συμβόλαιο ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ότι σās κληροδοτῶ ἐλεύθερο τὸ ἑλληνικὸ κράτος. Ἐγὼ τὸ ἐλευθέρωσα, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸ κρατήσετε ὑπάρχει μία ρήτρα. Νὰ κρατήσετε τὴν πίστη σας, τὴν πίστη τῶν Πατέρων σας, τὴν ὀρθόδοξη χριστιανικὴ πίστη. Ἐὰν δὲν τὴν κρατήσετε τὴν πίστη σας, κινδυνεύετε νὰ χάσετε τὸ ἐλεύθερο κράτος σας. Αὐτὴ εἶναι μία νομικὴ προσέγγιση τῆς διατυπώσεως τοῦ Κολοκοτρώνη. Εἶναι ὁ ἀγῶνας ὑπὲρ πίστεως, γιατί τὸ ἔγραψε ὁ πρίγκιπας Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης στὴν περίφημη διακήρυξή του, «μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος». Εἶναι ἀγῶνας ὑπὲρ πίστεως, γιατί τὸ σημείωσε ὁ Αἰγιοπελαγίτης, ὁ Σαμιώτης, Γεώργιος Κλεάνθης, «γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν ἀγία καὶ τῆς πατρίδος τὴν ἐλευθερία».

Στὴ συνέχεια εἶπε: "Υπάρχουν μαρτυρίες δεκάδων ἀγωνιστῶν τοῦ '21 ὅτι ὁ ἀγῶνας ἦταν γιὰ τὴν πίστη. Ὁ ἀγῶνας ἦταν ἱερός, γιατί ἦταν καὶ γιὰ τὴν πατρίδα, γιατί ἡ πατρίδα εἶναι ὁ χῶρος ὅπου ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει τὴν πίστη του. Εἶναι τὸ περιβάλλον μέσα στοῦ ὁποῖο ὁ ἄνθρωπος ἐργάζεται τὰ διδάγματα τῆς πίστεώς του, γιὰ νὰ ἐπιτύχει τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς του, τὴν ἀγιότητα. Ὁ δεῦτερος ὅρος τῆς φράσεως «ἱερός ἀγῶν τῆς ἐθνεγερσίας», ἡ λέξη ἀγῶν μās θυμίζει προτροπὲς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, «σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Τίμ. Β' 2,3).

Ἀγωνίσου καὶ νὰ ὑποφέρεις σὰν καλὸς στρατιώτης ποὺ σὲ ἐστράτευσε ὁ Χριστός. «Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῆ τις, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ»· (Τίμ. Β' 2,5). Νὰ ἀγωνίζεσαι, νὰ ἀθλεῖσαι γιὰ νὰ πάρεις τὸ στεφάνι ἂν ἀγωνιστεῖς σύμφωνα μὲ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία, μὲ τοὺς ὀρθοὺς νόμους τῆς πίστεώς μας. Ὁ ἀγῶνας ἔχει θυσία. Ἡ τρίτη λέξη εἶναι ἡ ἐθνεγερσία. Χρησιμοποιοῦμε τὸν ὅρο ἐθνεγερσία γιατί ἔχει μέσα τὴ λέξη ἔθνος. Ἀκούσαμε ἐφέτος ὅτι τὸ '21 φτιάξαμε ἔθνος.

Αὐτὸ εἶναι ἱστορικῶς ἐσφαλμένο, γιατί δὲν φτιάξαμε τὸ '21 ἔθνος, εἶχαμε ἔθνος. Φτιάξαμε κράτος. Ἐθνος εἶχαμε ἀπὸ τοὺς χρόνους τῆς ἀρχαιότητος. Ὁ ἀρχαῖος ἱστορικὸς Ἡρόδοτος ὁ πατέρας τῆς ἱστορίας τὸ λέει ξεκάθαρα. Ἐκεῖνο ποὺ προσδιορίζει ἓνα ἔθνος εἶναι τὸ ὄμαιο καὶ κοινὴ καταγωγὴ, τὸ ὁμόθησκον, ἡ κοινὴ θρησκεία, τὸ ὁμόγλωσσον, ἡ κοινὴ γλῶσσα καὶ τὸ ὁμότροπον, τὰ κοινὰ ἦθη καὶ ἔθιμα. Αὐτὰ τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα σηματοδοτοῦν τὴν ταυτότητα ἑνὸς ἔθνους, τὰ ἔχουμε κρατήσει ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τίς ἡμέρες μας".

Σὲ ἄλλο σημεῖο τόνισε: "Μέχρι πρότινος ἀκούγαμε ὅτι ὁ ἀγώνας αὐτὸς ἦταν ἀγώνας ταξικός, ὅτι ξεσηκώθηκαν δηλαδή οἱ φτωχοὶ γιὰ νὰ διώξουν τοὺς πλούσιους, καὶ διερωτῶμαι;" εἶπε χαρακτηριστικὰ ὁ Σεβασμιώτατος.

"Ποῖοι ἦταν οἱ φτωχοὶ ποὺ ξεσηκώθηκαν νὰ διώξουν τοὺς πλούσιους; Τὰ πλουσιόπαιδα ποὺ σπούδαζαν στὶς παραδουνάβιες ἡγεμονίες καὶ τὰ ὁποῖα ἐπάνδρωσαν τὸν ἱερὸ λόχο καὶ θυσιάστηκαν μέχρι τελευταίου στὸ Δραγατσάνι; Οἱ караβοκύρηδες τῶν νησιῶν οἱ ὁποῖοι εἶχαν τάλαρα τὴ στέρνα τους γεμάτη καὶ τὰ σκόρπισαν ὅλα γιὰ τὸν ἀγώνα; Ἡ οἱ Ὑψηλάντηδες, οἱ ὁποῖοι ἠγήθησαν τοῦ ἀγώνα καὶ θυσίασαν τὰ πάντα χωρὶς νὰ ζητήσουν οὔτε μία "καρέκλα", οὔτε μία "θέση". Ὁ ἀγώνας τοῦ '21 δὲν εἶναι ταξικός. Δὲν ἦταν ἀγώνας γιὰ νὰ βελτιώσουμε τὴν ζωὴ μας. Οἱ ἄνθρωποι θυσιάζονται μόνο γιὰ ἰδανικά. Οἱ σκλαβωμένοι Ἕλληνες ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα δὲν ἤξεραν οὔτε τὸν Βολταῖρο, οὔτε τὸν Κάρλ Μάρξ. ἤξεραν μόνο νὰ ἀνάβουν τὸ καντήλι στὸ εἰκονοστάσι τοῦ σπιτιοῦ τους, στὴν Ἐκκλησία τους καὶ στοὺς τάφους τῶν γονιῶν τους.

Ὁ Σεβασμιώτατος ὀλοκληρώνοντας τὴν ὁμιλία του εἶπε: "Ἐορτάζουμε τὴν ἐπέτειο τῶν 200 χρόνων, τιμώντας ἰδιαίτερὰ τοὺς Νεομάρτυρες καὶ τοὺς Κολλυβάδες. Αὐτοὺς ποὺ ἀποτελοῦν τὰ θεμέλια τοῦ '21. Τὸ '21 ἔγινε, γιατί στα 400 χρόνια ποὺ προηγήθηκαν ἔπесαν γερὰ θεμέλια. Ἐρριξαν βαθιὲς ρίζες. Καὶ οἱ ρίζες αὐτές, τὰ θεμέλια αὐτά, εἶναι οἱ Νεομάρτυρες καὶ οἱ Κολλυβάδες. Οἱ Νεομάρτυρες ἐνίσχυσαν τοὺς ὑποδούλους, ἔγιναν λαμπρὰ παραδείγματα ἀγωνιστικότητας καὶ θυσίας, ἀναπτέρωσαν τὸ ἠθικὸ τῶν ραγιαδῶν καὶ μὲ μία λέξη κατὰ τὸν ἀείμνηστο π. Γεώργιο Μεταλληνό, «ἦταν οἱ ἀληθινοὶ ἀντιστασιακοὶ γιὰ τὴ διάσωση τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους». Ἐπίσης καὶ οἱ Κολλυβάδες Πατέρες, στήριξαν τὸ ἔθνος/Γένος μὲ τὴν ὀρθόδοξη πίστη, τὴν ἱστορία καὶ τὴ γλῶσσα, τὴν ἐθνικὴ συνείδηση.

Οἱ Νεομάρτυρες καὶ οἱ Κολλυβάδες ἀπετέλεσαν τὰ πνευματικὰ θεμέλια τοῦ 1821. Τὸ ἔθνος μας, πορεύεται μὲ ἓναν κανόνα βίου, ἓνα δόγμα ζωῆς, τὸν περίφημο ἐκεῖνο στίχο ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα: "Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης". Νὰ ἀμύνεσαι γιὰ τὴν πατρίδα σου. Ἡ φιλοπατρία, ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν πατρίδα, εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο γιὰ ὅλους τους λαοὺς καὶ γιὰ ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

Στὴ συνέχεια πραγματοποιήθηκε τὸ καθιερωμένο "Ἐνοριακὸ Ἀρχονταρίκι" ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ὅπου οἱ ἀκροατὲς εἶχαν τὴν

εύκαιρία να υποβάλλουν ποικίλα έρωτήματα στον Σεβασμιώτατο και αντίστοιχως να λάβουν τις κατάλληλες απαντήσεις.

δ). Σέ μία κατανυκτική και συγκινητική άτμόσφαιρα στον Ίερό Ναό Αγ. Δημητρίου Νέου Φαλήρου τήν Κυριακή 10 Οκτωβρίου 2021 ο Σεβ. Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών κ. Μάρκος έτέλεσε τήν Θ. Λειτουργία για τήν συμπλήρωση 10 έτων άρχιερωσύνης. Συλλειτουργοί του ο Αρχιμ. Νήφων Καπογιάννης, Πρωτοσύγκελλος τής Ι. Μ. Πειραιώς, ο Αρχιμ. Παντελεήμων Βώλος, Έφημέριος Ι. Ν. Τιμίου Σταυροῦ Καρδαμύλων Χίου, ο Αρχιμ. Βαρθολομαῖος Σιαρλής τής Ι. Μ. Πάτμου, μαθητής του Σεβ. Χίου, ο Πρωτοπρ. Ίωάννης Λιακόσταυρος, Προϊστάμενος του Ναοῦ, και ο Ίερεύς π. Παῦλος, μαζί μέ τόν Αρχιδιάκονο του Σεβ. Χίου Απόστολο Λάρδα.

Μέσα στό έκκλησίασμα ο Έπιτ. Α/ΓΕΝ Ναύαρχος Κοσμάς Χρηστίδης, οί Αντιστράτηγοι Γεώργιος Τσιτσικώστας και Νικόλαος Φλάρης, οί Υποστράτηγοι Δημόκριτος Κωνσταντάκος και Πάρης Καπραβέλος, ο Ταξίαρχος Ίωάννης Κορέλης, οί Συνταγματάρχες Νικόλαος Λέκκας, Βασίλειος Πασχάλης και Αντώνης Φουρνιστάκης, ο Αντισυνταγματάρχης Παναγιώτης Τσάπαλος, ο πρ. Υπαρχηγός Λ.Σ. Ναύαρχος Δημήτριος Τσιαδής, ο Ανθυπολοχαγός Έμμανουήλ Σ. Στείρος, ο πρ. Υπουργός Γεώργιος Κουμουτσάκος, ο Βουλευτής Στρατηγός έ.ά. Ν. Μανωλάκος, ο κ. Ζήσης Φωτάκης, Έπίκουρος Καθηγητής Ναυτικής Ίστορίας Σχολής Ναυτικών Δοκίμων οί συμφοιτητές του Σεβασμιωτάτου Φιλόλογοι Παναγιώτης Φεύγας και Μαρία Πάλμου, οί Πρόεδροι τών έν Αθήναις Ψαριανών Έλίνα Κωνσταντάρα, Χαλκουσιών κ. Χονδρογιωργάκης και Έλευθέριος Αύγουστίδης και Βαβυλουσιών κ. Κωσταντῖνος Μαρκάκης, ο πρ. Πρόεδρος ΕΒΑΤ γιατρός Αν. Τριπολίτης, ή γιατρός Μαρία Κουλούρη - Βακαλοπούλου, ο Πάρεδρος του ΣΤ'Ε κ. Μιχαλακόπουλος, ο συνεργάτης τής Ίεράς Συνόδου Κωνσταντῖνος Χολέβας, παιδιά τής Κατασκηνώσεως τής Ίεράς Μητροπόλεως Χίου «ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ» κ.α. **Ο Σεβ. Χίου όμίλησε μέ θέμα: 1821: Οί Μεγάλες και Βασιλικές Ώρες του Έθνους.**

Κορυφαία στιγμή, μέ τήν όποία ο Φιλόλογος Ίεράρχης θέλησε να συνδέσει τήν έπέτειο, ή άπονομή του σταυροῦ του Αγ. Ίσιδώρου παρασήμου τής Ι. Μ. Χίου στον Έλλογιμ. κ. Στέφανο Ήμελλο, πρ. Πρόεδρο τής Ακαδημίας Αθηνών και Καθηγητή του Σεβασμιωτάτου στο μάθημα τής Λαογραφίας στην Φιλοσοφική Αθηνών (1983-1987).

Μέ την ενέργειά του αυτή, ο Σεβ. Χίου θέλησε να εκφράσει την εύγνωμοσύνη του σέ ένα κορυφαίο επιστήμονα, πιστό Χριστιανό, και άκεραιο άνθρωπο, αλλά και να τονίσει ότι η φοίτησή του στην Φιλοσοφική Αθηνών έλιπανε τόν νοῦ και τήν ψυχή του μέ ύψηλούς φιλοσοφικούς στοχασμούς, οί όποίοι έπληρώθηκαν μέ τήν έξ όλοκλήρου αφιέρωση τοῦ "εἶναι" του στην διακονία τοῦ όντως "Όντος, δηλαδή τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Εύλογημένες, συγκινητικές στιγμές εύσεβών και εύγενών προσανατολισμῶν!

ε). Τήν Παρασκευή 29 Οκτωβρίου 2021 ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν και Οίνουσσῶν κ. Μάρκος μετά τοῦ Ίερολογιωτάτου Αρχιδιακόνου κ. Άποστόλου Λάρδα και τῶν οικείων Ίερέων μετέβη εἰς τό Ναυτικόν Μουσείον Χίου και έτέλεσεν τόν Άγιασμό επί τοῖς έγκαινίοις εκθέσεως κειμηλίων-προσωπικῶν αντικειμένων τοῦ ἥρωα και πυρπολητοῦ Κωνσταντίνου Κανάρη, καθώς και εύρημάτων, τά όποῖα άποδίδονται εἰς τήν Ναυαρχίδα τοῦ Καρά-Άλλῆ.

Ἡ εκδήλωση έπραγματοποιήθη εἰς τό πλαίσιον τοῦ έορτασμοῦ τῶν 200 έτῶν από τήν έναρξιν του ιεροῦ άγῶνος τῆς Ἐθνεγερείας.

στ). «Όλβιος όστις τῆς ιστορίας έσχεν μάθησιν» (Εύριπίδης) Δῶρον τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ εἰς τόν άνθρωπον, τοῦ Δημιουργοῦ εἰς τό δημιούργημα εἶναι ἡ γνώση. «Γνώσεσθε τήν αλήθειαν και ἡ αλήθεια έλευθερώσει ύμᾶς» (Ίωάν. η, 32). Ἐκφρασις τῆς γνώσεως εἶναι ἡ Ίστορία. Ἐτυμολογικῶς προέρχεται από τό ρῆμα «οἶδα» = «γνωρίζω».

Ἡ Ίστορία εἶναι ἡ έπιστήμη, ἡ όποία μελετᾶ τήν γνώσιν τοῦ παρελθόντος, τήν κατανόησιν τῶν γεγονότων. Ὁ Νικήτας Χωνιάτης έχει χαρακτηρίσει τήν Ίστορίαν «κάλλιστον εύρημα τῶν Ἑλλήνων» Πατήρ τῆς Ίστορίας εἶναι ὁ Ἡρόδοτος, πατήρ τῆς έπιστημονικῆς Ίστορίας εἶναι ὁ Θουκυδίδης.

Τοῦτο άναδεικνύει πλέον τόν έλληνικόν χαρακτήρα τῆς Ίστορίας, αλλά και τό δαφνοστεφές τῆς Ἑλληνικῆς Ίστορίας.

Εἰς τό πλαίσιον αυτό και έντός τοῦ έορτασμοῦ τῆς συμπληρώσεως 200 έτῶν από τῆς όρκομωσίας τῶν άγωνιστῶν ύπό τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ εἰς τήν Ίεράν Μονήν Ἁγίας Λαύρας, ἡ Ίερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν και Οίνουσσῶν διωργάνωσε τό Σάββατον 30ῆν Οκτωβρίου 2021 τό Α΄ Ίερατικόν Συνέδριον Αὐτῆς εἰς τήν μεγάλην αίθουσαν τοῦ ιστορικοῦ Α΄ Γυμνασίου Χίου, μέ θέμα:

«Ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανική Πίστις καί Ἐκκλησία καί τό 1821» μέ εἰσηγητάς πρῶτον τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. Μᾶρκον καί, ἀκολούθως, Κληρικούς καί λαϊκοὺς τῆς ἐν Χίῳ συνεκλεκτῆς, κατὰ τό ἀκόλουθον Πρόγραμμα:

Ὁρα 07.00' Ὁρθρος καί Θεία Λειτουργία εἰς τόν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Χίου.

Ὁρα 10.00' Ἐναρκτήριος Ἀκολουθία.

Εἰσηγήσεις:

Ὁρα 10.15' Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. Μᾶρκος.

Θέμα: «Ἐθνομάρτυρες Χίοι Κληρικοί καί ἡ ἀγιοκατάταξις αὐτῶν».

Ὁρα 11.00' Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Δημήτριος Γεόμελος.

Θέμα: «Ἡ πίστις τῶν Ἀγωνιστῶν τοῦ 1821»

Ὁρα 11.30' Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Μιχαήλ Στεφανιώρος.

Θέμα: «Οἱ θρησκευτικὲς καί πατριωτικὲς Ἰδέες εἰς τόν Ὀρκον τῶν Φιλικῶν καί εἰς τὴν Προκήρυξιν Ἱ. Μάχου ὑπὲρ Πίστεως καί Πατρίδος' ».

Ὁρα 12.00' Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Ἰωάννης Τσιμούνης.

Θέμα: «Οἱ θρησκευτικὲς καί λατρευτικὲς δραστηριότητες εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν τῶν ὑποδούλων καί τῶν ἀγωνιστῶν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821».

Ὁρα 12.30' κ. Βασίλειος Βοξάκης, Θεολόγος.

Θέμα: «Οἱ Χίοι Ἐφέσου Διονύσιος καί Ἀδριανουπόλεως Δωρόθεος καί ἡ ἀγιοκατάταξις αὐτῶν».

Τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου πέραν τῶν κληρικῶν παρηκολούθησαν ἡ Φιλολόγος κ. Εὐτυχία Βλυσίδου, πρ. Προϊσταμένη Δευτεροβαθμίου Ἐκπαιδεύσεως, ὁ Φιλολόγος κ. Δημήτριος Βροῦζος, Διευθυντὴς ἈΓυμνασίου Χίου καί ὁ μεταξὺ τῶν εἰσηγητῶν Θεολόγος κ. Βασίλειος Βοξάκης.

Ἐκ τοῦ Συνεδρίου ἐξήχθησαν τὰ ὡς κάτωθι ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ:

1). Ὁ Υἱὸς καί Λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄπειρος. Ὅμως δι' ἄφατον φιλανθρωπίαν ἐκένωσεν ἑαυτὸν καί προσέλαβε τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν διὰ νὰ θεώσῃ τὸν ἄνθρωπον. Καί ἡ Ἐκκλησία, ὡς Σῶμα Χριστοῦ εἶναι Οἰκουμενική, ἀπευθυθύνεται πρὸς πάντα τὰ ἔθνη. Ἀλλ' ὅμως στοιχοῦσα τῷ παραδειγματι τοῦ Θεοῦ Ἰδρυτοῦ Τῆς ἐκένωσεν ἑαυτὴν καί ἐγένετο ἐθναρχοῦσα τῶν Ἑλλήνων διὰ νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τό φῶς τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ καί τὸν πολιτισμόν καί

ἄλλους λαούς (τούς Σλαβικούς κατά τούς χρόνους τοῦ Βυζαντίου, τούς λαούς τῆς Ἀφρικῆς καί Ἄπω Ἀνατολῆς, εἰς τās ἡμέρας μας)

2). Ἡ Ἱστορία, ἐτυμολογουμένη ἀπό το ῥῆμα «οἶδα»=γνωρίζω εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ παρελθόντος. Παρέχει μακαριότητα εἰς τόν ἄνθρωπον, «ὄλβιος ὅστις τῆς ἱστορίας ἔσχεν μάθησιν, (Εὐριπίδης), παιδεία, «*historia magistra vitae*» (Κικέρων), καί λαμβάνει τόν χαρακτήρα τοῦ δαφνοστεφοῦς Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, «ἱστορία κάλλιστον εὖρημα τῶν Ἑλλήνων»(Νικήτας Χωνιάτης).

3). Ἡ Ἱστορία εἶναι Ἐπιστήμη. Ἐρευνᾷ καί μελετᾷ τās πηγὰς καί ἐξάγει τήν ἱστορικήν ἀλήθειαν. Εἰς τόν ἀντίποδα κεῖται ἡ πολιτική. Δέχεται a priori τήν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία τήν ἐξυπηρετεῖ καί «βιάζει» τās πηγὰς διὰ νά τήν ὑποστηρίξη.

4). Ἡ Ἐκκλησία ὡς φορεῦς τῆς ἀληθείας, «ἐγώ εἰμί...ἡ ἀλήθεια», ἐπιδιώκει τήν γνῶσιν τῆς ἀληθείας, «γνώσεσθε τήν ἀλήθειαν καί ἡ ἀλήθειαν ἐλευθερώσει ὑμᾶς»

5). Εἰς ἀπάσας τās ἱστορικές στιγμάς τοῦ Ἔθνους ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανική Πίστις καί Ἐκκλησία ἠγεῖτο τῶν ἱερῶν ἀγώνων τοῦ Ἔθνους, ἀλλά καί τῶν ἐν καιρῷ εἰρήνης πολιτισμικῶν ἐκδηλώσεων αὐτοῦ (παιδεία, τέχνη, φιλανθρωπία, θεσμοί).

6). Πλείστοι ἥρωες τοῦ Ἔθνους εἶναι Κληρικοί τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἀρνούμενοι νά ἐξομώσουν ἐμαρτύρησαν καί ἀνεγράφησαν ἐν ταῖς ἀγιολογικαῖς δέλτοις τῆς Ἐκκλησίας.

7). Μεγίστη καί ἀξιομίμητη εἶναι ἡ προσφορά τῆς Ἐκκλησίας εἰς τήν διατήρησιν τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως, τῆς ἱστορικῆς μνήμης καί τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ὁ ἔντεχνος, ἀλλά καί ὁ λαϊκός πολιτισμός τοῦ Ἔθνους εἶναι Χριστοκεντρικός.

8). Ἡ Πίστις τῶν ἀγωνιστῶν ἀπετέλει τόν κυριώτερον σύμμαχον τῶν ἡρώων τοῦ 1821, ὡς ἐμφαίνεται ἀπό τούς λόγους καί τās πράξεις των.

9). Ἡ παρακαταθήκη αὐτή, «νά φυλάξετε τήν πίστη σας, γιατί ὅταν ἐπίασαμε τὰ ὄπλα εἶπαμε πρῶτα ὑπέρ πίστεως» (Θ. Κολοκοτρώνης), ἐπιβάλλει ὁ χαρακτήρ καί τῆς συγχρόνου ἐθνικῆς παιδείας νά εἶναι σύμφωνος πρὸς τήν Ὁρθόδοξον Χριστιανικήν Παράδοσιν.

10). Ὁ ἄρρηκτος ὄντολογικῶς καί λυσιτελής ἐθνικῶς δεσμός Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί Ἑλληνικοῦ Ἔθνους κατά τό 1821 καθιστᾷ ἐπιβεβλημένην τήν ἐφαρμογήν τοῦ λόγου τοῦ Θεοδώρου

Κολοκοτρώνη «εμείς θά ἀναστήσουμε μία Ἑλλάδα μέ κεφαλή τόν Χριστό».

11). Τό παράδειγμα τῶν Μαρτύρων Κληρικῶν τῆς περιόδου, ἰδίως τῶν Χίων Ἱερομαρτύρων Κληρικῶν τοῦ 1822, ἐπιβάλλει καί ἡμεῖς σήμερον νά ἰστάμεθα «πάνω σ' αὐτά τά βράχια»(Ἀνδρέας Κάλβος), ἀναλαμβάνοντες μετά τῆς ἱερατικῆς διακονίας μας καί τήν ἐθνικήν ἀποστολήν μας, προκειμένου νά μὴν ἀλλοιωθῆ ὁ Ὁρθόδοξος Χριστιανικός καί Ἑλληνικός χαρακτήρ τῶν νήσων μας, διακηρύσσοντες πρὸς ἐταίρους, συμμάχους καί ἐχθρούς ὅτι **ΕΔΩ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΑΔΑ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΛΛΑΔΑ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ!**

ζ). Μέ ἐκκλησιαστικόν καί ἐθνικόν φρόνημα ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν ἐτίμησε τήν μνήμην τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Νεομάρτυρος Νικολάου τοῦ Χίου εἰς τήν γενέτειράν Του τίς Καρυές. Τήν 30^η Ὀκτωβρίου 2021 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. Μᾶρκος ἐχοροστάτησε εἰς τόν Μέγαν Ἀρχιερατικόν Ἑσπερινόν εἰς τό Ναῖδριον Ἁγ. Νικολάου τοῦ Χίου εἰς τίς Καρυές καί τήν 31^η Ὀκτωβρίου 2021 ἐτέλεσεν τήν Θείαν Λειτουργίαν εἰς τόν Ἱ. Ἐνοριακόν Ναόν Κοιμήσεως Θεοτόκου Καρυῶν ὅπου ἐκκλησιαζομένου καί τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Καρυῶν ὠμίλησεν διὰ τούς Νεομάρτυρας, τήν πίστιν εἰς τόν Θεόν καί τήν ἀγάπην διὰ τήν Πατρίδα. Εἰς τὰς λατρευτικάς συνάξεις συμμετείχαν οἱ Ἱερεῖς π. Ἰωάννης Κατσούνης (Ἑσπερινός - Θ. Λειτουργία), π. Βασίλειος Φιλιππάκης, π. Ἰωάννης Μπογῆς καί π. Ἀλέξανδρος Μπογῆς (Ἑσπερινός) καί ὁ Ἀρχιδιάκονος π. Ἀπόστολος Λάρδας (Θ. Λειτουργία) ἐνῶ ἔψαλαν οἱ κύριοι Ἐλευθέριος Ζαννῆκος καί Χρυσοβαλάντης Φιλιππάκης.

Ὁ Σεβασμιώτατος ἔβαλε Διαγωνισμόν διὰ τούς μαθητές μέ θέμα «Εἰκόνες ἀπό τόν βίον καί τό μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Νικολάου»

η). Εἰς τό πλαίσιον τῶν ὁμιλιῶν τῶν Σχολῶν Γονέων τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν ἡ κ. Εὐτυχία Βλυσίδου, Ἱστορικός – Φιλολόγος, πρ. Προϊσταμένη Β'/βαθμίου Ἐκπαιδύσεως ἐδίδαξεν εἰς τὰς Σχολάς Παναγίας Ἐρειθιανῆς Βροντάδου (25 Ὀκτωβρίου 2021), Ἁγ. Γεωργίου Νενήτων (26 Ὀκτωβρίου 2021) καί Εὐαγγελιστρίας Χίου (31 Ὀκτωβρίου 2021) μέ θέμα: «Οἱ ἀπόψεις τοῦ Κοραῆ γιά τήν ἐκπαίδευσιν».

«Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον. ἀλληλούϊα»

*Τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Νίκωνος Χαρέα
Γεροκήρυκος Γερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν.*

Τὸ Ψαλτήριο κλείνει μὲ τὸν 150ὸ Ψαλμὸ. Ὁ τελευταῖος στίχος τοῦ Ψαλμοῦ καλεῖ: «Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον. ἀλληλούϊα»· ναι, κάθε πνοὴ νὰ ψάλῃ στὸν Κύριο. Εἶναι τὸ τέλος τοῦ Ψαλτηρίου, εἶναι ἡ ὑπογραφή τοῦ Ψαλμωδοῦ. Τὸ Ψαλτήριο κλείνει μὲ τὸ «πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον». Δὲν εἶναι ἓνας ἀπλοῦς λόγος, εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ὅλης δημιουργίας. Τὸν ἔχει θέσει ὁ Θεός. Ναι, τὸ ὄλον Ψαλτήριον εἶναι ἡ φωνὴ πολλῶν ἀνθρώπων. Αὐτὴ ἡ φωνή, οἱ φωνές ἐγγίζουσι τὸν Θεὸν μὲ ποικίλους τρόπους. Ὑμνοῦσι τὸν Θεὸν μὲ τὸν πόνο, τὴν χαρὰ, τὸ δέος, τὴν ἀπογοήτευσιν, τὸν στεναγμὸν, τὴν ἐλπίδα, τὸ κλάμα τῆς χαρᾶς καὶ τῆς λύπης.

Κλαίει ὁ συντάκτης, οἱ συντάκται τῶν Ψαλμῶν γιὰ τὶς ἁμαρτίες τους· κλαίει γιὰ τὰ ἐρείπια τοῦ ἑαυτοῦ του, κλαίει γιὰ τὰ ἐρείπια τοῦ ἔθνους του. Κλαίει στὸν χῶρον τῆς αἰχμαλωσίας του. Κλαίει καὶ περιμένει καὶ ἐλπίζει στὴν νίκη τοῦ Θεοῦ, πού θὰ εἶναι καὶ δική του νίκη.

Ὁ τελευταῖος Ψαλμὸς κλείνει μὲ διθυραμβικὸ τρόπο. Ὁ συντάκτης ἔχει καλέσει μουσικὰ ὄργανα ποικίλης μορφῆς, πού συνεχῶς ἀνεβάζουσι τὸν μουσικὸ τόνον. Θέλει νὰ δείξῃ τὴν θρησκευτικότητά του, τὸν θρησκευτικὸ ἐνθουσιασμό του. Ἡ κορυφωσις τοῦ ὑψηλοῦ τόνου τονίζεται μὲ τὶς λέξεις «ἐν κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ». Τί σημαίνει «ἀλαλαγμός»; Κάτι σὰν πολεμικὴ ἰαχὴ, κάτι σὰν φωνὴ βουερῆ πλήθους ἀνθρώπων. Καὶ μετὰ προσθέτει: «Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον. ἀλληλούϊα». Δὲν πέφτει ὁ ὑψηλὸς τόνος, ὄχι· ἀλλὰ τώρα στρέφει τὸ βλέμμα στὸν ἔσω ἄνθρωπον καὶ ζητεῖ ὅ,τι τὸ πολυτιμότερον. Τοῦ ζητεῖ τὸ ἐκχύλισμα τῆς ψυχῆς, τῆς καρδιάς του.

Ὁ Ψαλμωδὸς γνωρίζει ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς τῶν πάντων. Ἐδημιούργησε τὴν γῆν. Εἶναι ὁ δημιουργὸς τῶν ἐγγύς καὶ τῶν μακρὰν τῆς γῆς. Ἐδημιούργησε τοὺς ἀγγέλους, πού τὸ ἔργον τους εἶναι ὁ συνεχὴς ὕμνος πρὸς τὸν Θεόν· «ἀκαταπαύστοις στόμασιν, ἀσιγήτοις δοξολογίαις». Ἐδημιούργησε τὸν ἄνθρωπον. Μπροστὰ στὸ ἔργο τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου κάθε ἄνθρωπος στέκεται μὲ δέος, φοβάται.

Ὁ ἄνθρωπος πλάσθηκε μὲ ἰδιαίτερα ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος πλάσθηκε μὲ τὰ χέρια τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς «ἐνεφύσησε πνοὴν ζωῆς» στὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν σφράγισε μὲ τὴν δική Του εἰκόνα (Γεν. β' 7, α' 26). Τέλος, τὸν ὠρίσε βασιλέα τῆς ὅλης δημιουργίας. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐξαιρετὸν δημιούργημα τοῦ Θεοῦ. Θὰ λέγαμε, χωρὶς ὑπερβολή, ὅτι ἐδῶ στὴ γῆ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Θεὸς ζητεῖ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, τὴν εἰκόνα του, νὰ Τὸν δοξάζῃ. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ψάλλῃ στὸν Θεόν, τότε ὅλη ἡ δημιουργία ψάλλει στὸν Θεὸν ἐν ἀλαλαγμῷ. Εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐκπρόσωπος τῆς ὅλης δημιουργίας.

Αργότερα θὰ γράψῃ ὁ Μέγας Βασιλείος: «Διὰ τὴν φιλόθεον ψυχὴν τὸ νὰ ἐνθυμῆται συνεχῶς τὸν Θεὸν εἶναι αἴσθημα εὐσεβείας ποῦ δὲν ἔχει κόρον» (ΕΠΕ 7, 28). Τί σημαίνει συνεχῶς; Σημαίνει δι' ὅλου τοῦ εἰκοσιπετραῶρου, στὸν ὕπνο, στὸ δρόμο, στὸ γραφεῖο, στὴν ἐργασία, στὸ ταξίδι, στὸν ἱερὸ ναό. Παντοῦ. «Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον».

Δεῖγμα τῆς δοξολογίας, τοῦ αἴνου πρὸς τὸν Θεὸν εἶναι τὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ ποῦ κάνουμε ὅταν περνᾶμε ἔξω ἀπὸ μία ἐκκλησία, ὅταν μπαίνουμε μέσα καὶ ἀνάβουμε τὸ κερι καὶ προσευχώμαστε, ὅταν πιάνουμε τὸ τιμόνι τοῦ αὐτοκινήτου, ὅταν ταξιδεύουμε μὲ ὅποιοδήποτε μέσο.

Ἀλλὰ αὐτὸν τὸν αἶνον τὸν ἀναλαμβάνει διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ὁ ἱερεὺς. Τί εἶναι ὁ ἱερεὺς; Εἶναι προσφορὰ αἴνου διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τοὺς πιστοὺς. Τί εἶναι ὁ ἱερεὺς, τί πρέπει νὰ εἶναι ὀλόκληρος ἡ ζωὴ του, τὸ εἶναι του, ἡ παρουσία του, ἡ ἀναπνοὴ του, οἱ κτύποι τῆς καρδιάς του, ὁ ψυχικὸς του κόσμος, τὰ αἰσθήματά του, οἱ πράξεις του, ὁ λευκὸς χιτῶνας του; Ὅλα αἶνος πρὸς τὸν Θεόν.

Τί εἶναι ὁ μοναχός; Ὁ μοναχός φεύγει ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ αἰνεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὸν κόσμον, εἶναι ὁ ἀκοίμητος εἰς τὴν προσευχὴν.

Ἀκόμη ὁ ἄνθρωπος δοξάζει τὸν Θεὸν μὲ τοὺς ἱεροὺς ναοὺς ποῦ ἔχει ἀνεγείρει εἰς ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, καὶ οἱ καμπάνες τους καλοῦν τοὺς πιστοὺς νὰ δοξάζουν τὸν Θεόν. Οἱ ἀγιογραφίες τῶν ἱερῶν ναῶν καλοῦν τοὺς πιστοὺς: Αἰνέσατε τὸν Κύριον. Οἱ ἱεροψάλται; Αὐτοὶ τονίζουν τοῦτον τὸν λόγον: «Ψαλῶ τῷ Θεῷ μου ἕως ὑπάρχω» (Ψαλ. ρμ' [145] 2).

Προσφορὰ αἴνου ἐπίσης στὸν Θεὸ οἱ μάρτυρες. Οἱ ἀρχαῖοι, οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἐπ' ἐσχάτων. Αὐτοὶ ποῦ ἀκύρωσαν τὰ διατάγματα τῶν αὐτοκρατόρων καὶ τῶν συγχρόνων στρατευμένων ἀθέων ὑλιστῶν εἶναι τώρα σὲ μιὰ πορεία. Περνοῦν ἀπὸ μπροστὰ καὶ παιδιὰ καὶ γέροντες καὶ γερὸντισσες, ἀξιωματοῦχοι καὶ μὴ. Περνοῦν. Ναι, περνοῦν. Βαδίζουν

πρὸς τὴν αἰωνιότητα, ἀφοῦ γέμισαν τὶς φυλακὲς καὶ ἐκεῖ ἔψαλαν. Στὰ ἀμφιθέατρα, τὶς λίμνες, τὰ ποτάμια, τὶς παλαῖστρες. Ἔχουν μαζὶ τοὺς τῶρα ὠρισμένους καὶ ἀπὸ τοὺς δημίους τοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς βασανιστὰς τοὺς, καὶ μάλιστα ὄχι ὀλίγους. Ἐπικεφαλῆς τοὺς εἶναι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. Ὅλοι φοροῦν τῶρα λευκά, ὅλοι ψάλλουν «ἀκαταπαύστοις στόμασιν, ἀσιγήτοις δοξολογίαις». Ψάλλουν ἀλληλούϊα. Εἶναι πολλοί, ἀμέτρητοι. Ὁ αἶνος τοὺς πρὸς τὸν Θεὸν δὲν εἶναι μὲ τὰ χεῖλη τοὺς, δὲν εἶναι λόγια, ὄχι, εἶναι μὲ τὸ αἷμα τοὺς τὸ συγκερασμένο μὲ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Μὲ αὐτὸ ἔπλυναν καὶ ἐλεύκαναν τὶς στολὲς τοὺς, τὶς ψυχὲς τοὺς. Τὸ αἷμα τοὺς συντηρεῖ καὶ ποτίζει τὴν οἰκουμένη ἄχρις ἡμέρας ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν δόξῃ.

Νὰ θυμηθοῦμε καὶ μίαν εὐχὴν τῆς θείας Λειτουργίας. Εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν αἶνος πρὸς τὸν Θεόν. «Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν σοὶ προσφέρομεν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα». Σοῦ προσφέρουμε τὰ δῶρα αὐτά, τὰ ὅποια μὲ τὴν καθιέρωσι ἔγιναν δικά σου, προέρχονται ὅμως ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, ποὺ εἶναι ἐπίσης δικά σου. Προσφέρονται θυσία κατὰ πάντα χρόνον καὶ διὰ τὰς πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους δωρεάς σου. Νὰ σταθοῦμε ἐδῶ μὲ πολὺν φόβον καὶ νὰ δοῦμε τὸν αἶνον πρὸς τὸν Θεόν. Εἶναι κορυφαία στιγμή.

Ὁ ἱερεὺς τελεῖ τὴν θυσίαν ἐν ἀλαλαγμῷ ἐσωτερικῷ ὅλος, ἐν σιωπῇ, ἐν ἐκστάσει. Φοβᾶται τὰ μάτια του, τὴν καρδιά του, τρέμουν τὰ χέρια του, τρέμει σύγκορμος. Ὁ αἶνος ἀρχίζει, ἐπικαλεῖται ὁ ἱερεὺς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ὁ Θεὸς παρὼν, οἱ ἄγγελοι παρόντες. Ἡ δημιουργία ὅλη ἐκφράζεται μὲ αἶνον μὲ τὸν δικὸν τῆς τρόπο. Ἡ θριαμβεύουσα Ἐκκλησία παροῦσα, ἡ στρατευομένη παροῦσα, ἡ δημιουργία τῆς φύσεως παροῦσα. Ἡ γῆ ἔδωσε τὴν ἐλιά, τὸ λάδι, τὸ ἀμπέλι ἔδωσε τὸ νᾶμα, ποὺ μετουσιώνεται εἰς Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τὰ λουλούδια καὶ τὰ δένδρα ἔδωσαν στὴ μέλισσα τὸ κερὶ καὶ τὸ μέλι, ἡ γῆ ἔδωσε τὸ σιτάρι. Γίνεται τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς παρὼν.

Ἐδῶ ὅλη ἡ δημιουργία αἰνεῖ τὸν Θεόν. Ὅλη ἡ δημιουργία ἡ οὐράνιος καὶ ἡ ἐπίγειος.

Ὁ ἀέρας, ἡ βροχὴ, ὁ ἥλιος, ἡ ζέστη καὶ τὸ κρύο, ἡ γῆ, ὅλη ἡ φύσις.

Τὸ ρολοῖ τοῦ χρόνου σταματᾷ. Ἄρχισε ἡ αἰωνιότης.

Ἐμπρὸς ὅλοι μαζί.

«Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον. ἀλληλούϊα»*

* Τὸ παρὸν ἐλήφθη ἀπὸ τὸ Περιοδικόν «Ο ΣΩΤΗΡ» ἀρ. φύλλου 1932, ἡμερομηνία 29 Ἀπριλίου 2007, σελ. 202-203.

Α΄ Τερατικόν Συνέδριον Τ. Μητρο. Χίου
(Α΄ Γυμνάσιον Χίου 30.10.21)

Μνήμη Νεομάρτυρος Νικολάου του Χιοπολίτου
(Τ. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου Καρυών 31.10.21).

ΑΡΧΙΜ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣ
«ΠΑΠΑΦΛΕΣΑΣ»